Sri B. M. PATIL (Minister of State for Municipal Administration).—

I beg to re-lay :

(1) The Mysore Cattle Licensing Rules, 1969 ;

under Section 11 (4) of the Mysore Cattle Licensing Act, 1964 ;

I beg to lay :

(1) Government Order No. HMA 162 MNY 69, dated 25/28th October 1969, relating to the amendment to regulation 36 of the Bangalore Water Supply Regulation ;

Under Section 122 (2) of the Bangalore Water Supply and Sewerage Act, 1964.

(2) The City of Bangalore Municipal Corporation (Amendment) Ordinance, 1970 (Mysore Ordinance No. 3 of 1970),

as required under clause (2) (*a*) of Article 213 of the Constitution of India.

Mr. SPEAKER.—Notifications, amendments rules and ordinances are placed on the table.

Report of the Select Committee on the Mysore Irrigation (Levy of Betterment Contribution and Water Rate (Amendment) Bill, 1969

Sri VEERENDRA PATIL (Chief Minister).—Sir, I present the Report of the Select Committee on the Mysore Irrigation (Levy of Betterment Contribution and Water Rate) (Amendment) Bill, 1969.

Mr. SPEAKER.—The Report is presented.

Motion to elect Members to the Board of Regents of the University of Agricultural Sciences

Sri VEERENDRA PATIL (Chief Minister).—Sir, I move :

"That this Assembly do proceed to elect three members to the Board of Regents of the University of Agricultural Sciences according to the principle of proportional representation by means of the single transferable vote as required under sub-section (2) (B) (iv) of Section 25 of the University of Agricultural Sciences Act, 1963".

Mr. SPEAKER.—The question is :

"That this Assembly do proceed to elect three members to the Board of Regents of the University of Agricultural Sciences according to the principle of proportional representation by

means of the single transferable vote as required under sub-section (2) (B) (iv) of Section 25 of the University of Agricultural Sciences Act, 1963."

The motion was adopted

The schedule of events will be announced in course of time.

(i) Recommendations from the Governor

Announcement

Mr. SPEAKER.—I wish to announce that I have received recommendations from His Excellency the Governor of Mysore, and I shall read those recommendations.—

(1) In pursuance of clauses (1) and (3) of Article 207 of the Constitution of India, I, Dharma Vira, Governor of Mysore, do hereby recommend that the Mysore Sales Tax (Second Amendment) Bill, 1970, be introduced in and considered by the Mysore Legislative Assembly.

(2) In pursuance of clauses (1) and (3) of Article 207 of the Constitution of India, I, Dharma Vira, Governor of Mysore, do hereby recommend that the Mysore Excise (Second Amendment) Bill, 1970, be introduced in and considered by the Mysore Legislative Assembly.

Sri M. NAGAPPA.—Sir, I rise on a point of information. I want to know whether these recommendations were appended to the notice for introduction by the Minister.

Mr. SPEAKER.—The procedure is that it is for the Speaker to see that all the constitutional requirements are met. It is only for the sake of information that I am passing on the recommendations to the House. It is enough if the recommendations are received before the Bills are introduced or taken into consideration.

Sri M. NAGAPPA.—As per rules, if it is not appended with the Notice, the very Notice is invalid. I quote Rule 67 of the Rules of Procedure, which says :—

> "If the Bill is a Bill which under the Constitution cannot be introduced without the previous sanction or recommendation of the Governor, the member shall annex to the notice such sanction or recommendation conveyed through a Minister, and the notice shall not be valid until this requirement is complied with."

Therefore, if the Notice is not appended with the recommendation, the notice itself is invalid, and even the Chair also cannot accept that Notice.

3-00 P. M.

Mr. SPEAKER.—The hon. Member should know that rules 66 and 67 have to be read together. The Rule 66 reads thus :—

"If notice is given by a member other than a Minister of a motion for leave to introduce a Bill or to move an amendment which, in the opinion of the Speaker, cannot be introduced or moved save with the previous sanction of the President under article 304 of the Constitution, the Speaker shall, as soon as may be, after the receipt of the notice, refer the Bill or the amendment to the President and the notice shall not be placed on the list of business unless the President has communicated to the Speaker that the previous sanction has been granted or is not required."

Rule 67 reads thus :—

"If the Bill is a Bill which under the Constitution cannot be introduced without the previous sanction or recommendation of the Governor, the member shall annex to the notice such sanction or recommendation conveyed through a Minister, and the notice shall not be valid until this requirement is complied with."

These are the provisions for Bills and measures to be introduced by Private members and not by the Government. The requirements of the Constitution are substantially complied with. I do not find any force in the argument of the hon. Member.

(ii) City of Bangalore Municipal Corporation (Amendment) Bill, 1970

Introduction

Sri B. M. PATIL (Minister of State for Municipal Administration).—I beg to introduce the City of Bangalore Municipal Corporation (Amendment) Bill, 1970.

Mr. SPEAKER.—The City of Bangalore Muncipal Corporation (Amendment) Bill, 1970 is introduced.

(iii) Mysore Excise (Second Amendment) Bill, 1970.

Introduction

Sri RAMAKRISHNA HEGDE (Minister for Finance, Planning and Youth Welfare).—I beg to introduce the Mysore Excise (Second Amendment) Bill, 1970.

Mr. SPEAKER.—The Mysore Excise (Second Amendment) Bill, 1970 is introduced.

(iv) Mysore Sales Tax (Second Amendment) Bill, 1970

Introduction.

Sri RAMAKRISHNA HEGDE (Minister for Finance, Planning and Youth Welfare).—I beg to introduce the Mysore Sales Tax (Second Amendment) Bill, 1970.

Mr. SPEAKER.—The Mysore Sales Tax (Second Amendment) Bill, 1970 is introduced.

(v) Mysore Rent Control (Amendment) Bill, 1970

Introduction

Sri H. V. KOUJALGI (Minister for Revenue).—I beg to introduce the Mysore Rent Control (Amendment) Bill, 1970.

Mr. SPEAKER.—The Mysore Rent Control (Amendment) Bill, 1970 is introduced.

(vi) Mysore Religious and Charitable Institutions and Trusts Bill, 1969

Introduction

Sri H. V. KOUJALGI (Minister for Revenue).—I beg to introduce the Mysore Religious and Charitable Institutions and Trusts Bill, 1969.

Mr. SPEAKER.—The Mysore Religious and Charitable Institutions and Trusts Bill, 1969 is introduced.

(vii) Mysore Motor Vehicles Taxation on Passengers and Goods (Amendment) Bill, 1969

Introduction.

Mr. H. V. KOUJALGI (Minister for Revenue).—On behalf of the Minister for Transport, I beg to introduce the Mysore Motor Vechicles (Taxation on Passengers and Goods) (Amendment) Bill, 1969.

Mr. SPEAKER.—The Mysore Motor Vehicles (Taxation on Passengers and Goods) (Amendment) Bill, 1969 is introduced.

(viii) Mysore State Civil Services Bill, 1970

Introduction

Sri VEERENDRA PATIL (Chief Minister).—I beg to introduce the Mysore State Civil Services Bill, 1970.

Mr. SPEAKER.—The Mysore State Civil Services Bill, 1970 is introduced.

(ix) Mysore Village Offices Abolition (Amendment) Bill, 1970

Introduction

Sri H. V. KOUJALGI (Minister for Revenue).—I beg to introduce the Mysore Village Offices Abolition (Amendment) Bill, 1970.

Mr. SPEAKER.—The Mysore Village Offices Abolition (Amendment) Bill, 1970 is introduced.

(x) Mysore Land Revenue (Amendment) Bill, 1970

Introduction

Sri H. V. KOUJALGI.—For Mysore Land Revenue (Amendment) Bill, the assent of the Governor is not received. Therefore, I am not introducing it.

Sri B. P. GANGADHAR.—The Minister concerned who pilots the Bill should be present. The Minister concerned is not here. He will therefore not be in a position to know what has transpired in the House regarding his Bill. He should be present.

Mr. SPEAKER.—It is a question of formal introduction. The objection raised by the Hon. Member has no relevance. The Government knows that the concerned Minister will have to be present when the Bill is to be piloted.

Adjournment Motion *Re* :—the Mysore Delegation to Japan to visit Expo- 1970.

(i) Motion to suspend Rules 55 and 56.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Under Rule 322 of the Rules of Procedure, I move :

> "That Rule 55 of the Rules of Procedurebe suspended and the adjournment motion may be taken up now."

Mr. SPEAKER.—The question is :

"That Rule 55 of the Rules of Procedure in the Mysore Legislative Assembly be suspended for the present and the adjournment motion taken up now".

The motion was adopted.

Mr. SPEAKER.—Rule 55 is suspended.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—I further move :

"That Rule 56 of the Rules of Procedure be suspended and the adjournment motion be discussed beyond the time schedule."

Mr. SPEAKER.—The question is :

"That Rule 56 of the Rules of Procedure be suspended and the time be extended beyond 2 hours."

The motion was adopted.

(ii) Debate on Adjournment Motion

Re: Government sponsored "Expo-70" trip to Japan

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—I move :

"That the Assembly do now adjourn to discuss the definite matter of urgent public importance of recent occurrence to wit the situation arising out of the Government sponsored "Expo-70" trip to Japan under the leadership of the Education Secretary, Government of Mysore."

Mr. SPEAKER.—Motion moved :

"That the Assembly do now adjourn to discuss the definite matter of urgent public importance of recent occurrence to wit the situation arising out of the Government sponsored "Expo-70" trip to Japan under the leadership of the Education Secretary, Government of Mysore."

The motion is open to discussion by the hon. Members. I request the hon. Members to take 15 minutes each and they should not exceed this time limit on any account because the time allotted for this business is only one day.

†**ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.**—ಈಗ ಹೊರಗೆ ಚಳವಳಿಯೇನೂ ನಡೆಯುದಿದ್ದರೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮುಖಂಡರನ್ನು ದಸ್ತಗಿರಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಲ್ಲದ್ದಾರೆ, ಬಹುಶಃ ಅವರನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು, ಈಗ ಶಾಂತಿಗೇನೂ ಭಂಗ ಬಂದಿಲ್ಲ, ಎಲ್ಲವೂ ಶಾಂತ ರೀತಿಯಿಂದಿದೆ. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಪೋಲೀಸರು ಲಾಕಪ್ಪಿಗೆ ಕೆಲವರನ್ನು ಹಾಕಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ಹೋಂ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗಳೂ ಇಲ್ಲದ್ದಾರೆ, ಅವರಿಗೆ ದಸ್ತಗಿರಿ ಮಾಡಿರುವವರನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಹೇಳಬೇಕು. ಈಗ 3 ಗಂಟೆ. ರಾತ್ರಿಯುವರೆಗೂ ಅವರು ಏಕೆ ಲಾಕಪ್ಪಿನಲ್ಲಿರಬೇಕು ? ಅವರನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿ.

ಶ್ರೀ ಪಿ. ವೆಂಕಟಗಿರಿಯಪ್ಪ.—ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಈ ರೀತಿಯ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗಬಹುದು. ಶಾಂತಿಯುತವಾಗಿ ಚಳುವಳಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅವರ ಮುಖಂಡರನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—100 ಜನರನ್ನು, ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇದ್ದವರನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದವರನ್ನು ರಾತ್ರಿ ಹತ್ತು ಗಂಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಈಗ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಅವರು ಈಗ ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕು?

Mr. SPEAKER.—I cannot take notice of what is happening outside. I am concerned with only what happens in this House. The Chief Minister has heard and it is for him to take action in the matter.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಇವತ್ತು ಈ ಚರ್ಚೆ ರಾತ್ರಿ 9 ಗಂಟೆಯವರೆಗೂ ಆಗಬಹುದು ಅಥವಾ ನಾಳೆಯೂ ಮುಂದುವರಿಯಬಹುದು. ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ, ನಮ್ಮನ್ನು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೇ ತೆಗದುಕೊಳ್ಳದೆ ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪನವರೇ ಮಾತನಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೀರಿ.

Mr. SPEAKER.—The hon. Member may refer to it during the course of his speech.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ನನ್ನ ಸರದಿ ರಾತ್ರಿ 7 ಗಂಟೆಗೆ ಬರಬಹುದು, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಅವರು ಏಕೆ ಅಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು ?

Sri M. S. KRISHNAN.—Let the hon. Chief Minister say something about this matter.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಸಭಾಪತಿಯವರೇ ಈಗ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕ ಮಂದಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ದಸ್ತಗಿರಿಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲರ ಗಮನಕ್ಕೂ ಬಂದಿದೆ. ವಾಟಾಳ್‌ನಾಗರಾಜ್‌ರವರು ಮತ್ತು ಇತರ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರೂ ಸಹ ಈ ವಿಷಯ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಚರ್ಚೆ ರಾತ್ರಿವರೆಗೂ ಹೋಗಬಹುದು, ನಾಳೆಯೂ ಮುಂದುವರಿಯಬಹುದು, ಸರ್ಕಾರದವರು ಆಮೇಲೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಗ್ರಸ್ವರೂಪ ತಾಳುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಮುಖಂಡರನ್ನು ದಸ್ತಗಿರಿ ಮಾಡಿ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಪ್ರಚೋದನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅವರನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಅಭ್ಯಂತರವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಆದಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆ ಈ ಮನೆಗೆ ತಿಳಿಸುವುದು ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯ, ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗಲೇ ಅವರು ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮ ಮೂಲಕ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಈಗ ಎಷ್ಟು ಜನರನ್ನು ಹಿಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವರನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ದಿವಸದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ ಅಂತ ಅನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಇವತ್ತು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬಂದ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಯಾವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಇವತ್ತು ನಾನ್ ವಯಲೆಂಟಾಗಿ, ಪೀಸ್‌ಫುಲ್ ಆಗಿ ಬಂದ್ ಆಚರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೋ ಅವರಿಗೆ ಪೋಲೀಸರು ಯಾವ ತರಹದ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪವನ್ನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನೂರು ಇನ್ನೂರು ಜನ ಹುಡುಗರು ಕಲ್ಲು ಒಡೆಯುವುದು, ಗ್ಲಾಸ್ ಪೇನ್ಸ್ ಒಡೆಯುವುದು, ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಬಸ್‌ಗಳಿಗೆ ಕಲ್ಲು ಹೊಡೆಯುವುದು ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನನ್ನ ರಿಪ್ಲೈನಲ್ಲಿ ಹೇಳೋಣ ಅಂತ ಇತ್ತು. ಇವತ್ತು ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಪೀಸ್‌ಫುಲ್ ಆಗಿ ಡೆಮಾನ್‌ಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಮಾಡಬಹುದು, ಅದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲ. ಇದರ ಅರ್ಥ ಸಿಟಿ ಲೈಫ್ ಪ್ಯಾರಲೈಸ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಲ್ಲ. ಅವರ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬರುವವರಿಗೆ ಕಲ್ಲು ಹೊಡೆಯುವುದು, ಬಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ಹೊಡೆಯುವುದು ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದರೆ ಕಾನೂನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಸರ್ಕಾರ ಸೈಲೆಂಟ್ ಸ್ಪೆಕ್ಟೇಟರ್ ಆಗಿ ಕೂಡುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ತಮಗೆ ಗೊತ್ತು ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿಯವರೆಗೂ ಯಾವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನೂ ಹಿಡಿದಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್‌ರವರು ಹೇಳುವುದು ಅದೇ ಬೇರೆ, ಅದಕ್ಕೂ ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಏನೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತು

ನಮ್ಮ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುವ ವಿಚಾರ ಏನೆಂದರೆ ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ ಎಷ್ಟು ಜನರನ್ನು ಹಿಡಿದ್ದಾರೆ ಅವರು
ಅನ್‌ಸೋಷಿಯಲ್ ಎಲಿಮೆಂಟ್ಸ್, ಅವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ
ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರು ಬರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.
ಒಮ್ಮೆ ಒಂದು ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಅದು ಯಾರ ಕಂಟ್ರೋಲ್‌ನಲ್ಲೂ
ಬರುವ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ಅಂತಹ ಅನ್‌ಸೋಷಿಯಲ್ ಎಲಿಮೆಂಟ್ಸ್ ಮುಂದಾಗಿ ಈ ಯಾವ
ಒಂದು ಮೂವ್‌ಮೆಂಟ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರು
ತರುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ ಅಂಥವರನ್ನು ಈ ಮೂವ್‌ಮೆಂಟಿನಿಂದ ದೂರ ಇಟ್ಟಿರ
ಬೇಕೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪೋಲೀಸಿನವರು 69-70 ಜನರನ್ನು ಹಿಡಿದಿರಬಹುದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೂ ಕೂಡ ಇಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಲೆಜಿಸ್ಲೇಟರ್ಸ್ ಹೋಂನಲ್ಲಿ
ಹೋಗಿ ಕ್ಯಾಂಟೀನ್ ಬಂದ್‌ಮಾಡಿ ಅಂತ ಗದ್ದಲ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರ
ಬಹುದು. ಮತ್ತು ಇವತ್ತು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಲೆಜಿಸ್ಲೇಟರ್ಸ್ ಹೋಂನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ರೂಂಗಳಿಗೆ ಟೆಲಿಫೋನ್
ಕನೆಕ್ಷನ್ ಕಟ್ ಮಾಡಿ ಡಿಸ್‌ಕನೆಕ್ಟ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಲೆಜಿಸ್ಲೇಟರ್ಸ್ ಹೋಂ ಕ್ಯಾಂಟೀನ್ ಮುಚ್ಚ
ಬೇಕೆಂದು ಗದ್ದಲ ಮಾಡಿದ್ದ ಆ ಹುಡುಗನನ್ನು ಹಿಡಿದದ್ದು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೆ. ಅದಾದಮೇಲೆ
ಯಾರನ್ನು ಅರೆಸ್ಟ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಲೇಟೆಸ್ಟ್ ವರದಿ ಇಲ್ಲ. ಈಗ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು
ಹೇಳಿದ್ದು, ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದ್ದು ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ
ಪ್ರಕಾರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಾಯಕರು, ಪೊನ್ನಣ್ಣ, ಪ್ರಸಾದ್, ರಘುಪತಿ, ಮುನಿಅಂಜನಪ್ಪ ಅಂತ
4 ಜನರನ್ನು 11 ಗಂಟೆಯಲ್ಲಿ ದಸ್ತಗಿರಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮೈಸೂರು ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಹತ್ತಿರ ತೀರ
ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗರು, ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಿಕ್ಕಾಪಟ್ಟೆ ಲಾಠಿಯಿಂದ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಹೊಡೆದಿ
ದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಆ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ವಿಧಾನಸೌಧದವರೆಗೂ ಮಿಲಿಟರಿ
ಪೋಲೀಸ್ ನಿಂತಿದೆ, ಕಬ್ಬಿಣದ ಟೋಪಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇನು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವೇ
ಏನು ? ಪೋಲೀಸ್‌ನವರಿಂದ ಅನ್ಯಾಯ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ ಎಂದು 'ಕೈ ಮುಗಿದು ಹೇಳುತ್ತಾ
ಇದ್ದೇನೆ' ಪೋಲೀಸ್‌ನವರ ಲಾಠಿಯನ್ನು ನಾವು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಕಾಲ ಬಂದೀತು ಎಂದು ಎಚ್ಚ
ರಿಕೆ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ಕೂಡಲೇ ಅವರನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ
ಹೋಗಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಡಿ ಎಂದು ಕೈಮುಗಿದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Sir, I think I will have suffecient time
as mover of the Adjournment Motion to explain the facts of the case.
Of course, I shall try to be as brief as possible in view of the fact that
there are a large number of stalwarts who would like to contribute both
from this side and that side to this all-important subject.

It is my misfortune that I have to table this adjournment motion
on the floor of this House. Not only the Expo-70 is exposed but the
Mysore Government is exposed in all its nakedness when we move this
adjournment motion. How is it that a trip of this nature has come in
for so much criticism throughout the length and breadth of this State,
more particularly from the student world ? The Hon. Chief Minister has
given one explanation which I shall refer to at the proper time. The
sponsoring of Expo-70 has been done not objectively but subjectively
It looks as though it is a family affair to send the relatives of some of
the Ministers, M.L.As, High Court Judges and also some officers. I am
sorry the officers themselves have lent to this criticism ; I never expected
that they would come into that. Probably they thought that this would
go unnoticed by the public. In the first place, there is no provision in
our budget for a trip like this. There is also no Government order. I
asked for certain information through you from the Government but

(SRI H. SIDDAVEERAPPA)

they have not been able to give that information as usual. I wanted to know more particularly whether the Cabinet has taken a decision and whether there was a Government order on this subject; but they are silent. What they have given in this booklet called the Mysore Youth Delegation, Expo-70 is nothing but full of contradictions. The very first thing they could have done was to give the bio-data of each candidate that was sent which is not to be found here. I wanted to know whether there is any difference between the names that were originally sponsored and the names that were actually sent. For that also there is no reply. We know the whole list is changed. From what we have been able to gather there were three categories made in this Expo-70 list. One was category A consisting of 87 or so; names and the names of some of the relatives of the Ministers, Judges and various others are included in it and these 87 are said to be free goers who need not pay anything. Out of these 87, in the original list there were some names, for instance, the names of the son and daughter of the Chief Minister and I think the nephew of the Hon. Finance Minister. Now they have been given up; they are not there now. That is why I want to know when they wrote to the Air India what were the names that were sponsored and what were the names that were subsequently added, even a day prior to the plane starting from Madras. All this has happened in such a hush-hush manner; they did not publish in the papers that they were going to sponsor an educational trip to Japan; they did it in a clandestine manner, in a closed-door manner, in a manner which was not open to the public. It is stated that many applicants have directly applied to the Government. How is it t at some of them were able to get information even though it was not published? As I said, the information I have asked for has not at all been given in this booklet; that information is concealed. I do not know whether they will be able to place the entire file on the Table of the House so that some of us who are interested to know how these things have taken place might look into it and satisfy ourselves. After looking into it, if we feel that there is nothing wrong about it I for one would be candid enough to say that there is nothing wrong about it. The very conduct of the Government is suspicious. They are trying to conceal this from the purview of this House. The students naturally got upset and they wanted to know what was the procedure they have followed.

Before I proceed further, I must congratulate the student community of Mysore for having given a lead to Mysore State for taking direct action against the decision of a Government which is callous, impervious and does not care for public opinion. I must thank the student community because this is a procedure that the people in the rural areas may follow against any injustice in the administration. In such an eventuality the people have to take the law into their own hands to set matters right but the agitation has to be peaceful. I

shall just read what an ex-Army Chief has said about the way a Government of the type of Mysore Government has been working in this country.

> "If they persist in their present ways, the people may turn from apathy to despair and take to more radical means."

This is what Sri Mohan Kumaramangalam, the Ex-Army Chief has said in a press statement. The leader of my party, Sri Devaraj Urs wrote a letter to you in this connection.

[Mr. Deputy Speaker in the Chair.]

The students were eager to have the matter brought to Government's notice. Then they went to the Chief Minister. The Chief Minister said "I am sorry, I regret, some mistakes have been committed." These are the words of the Chief Minister. He himself has admitted that mistakes have been committed.

3-30 p.m.

Then what does our Governor say? I shall read from the HINDU of the 7th :—

"Governor Admonishes 'Violent' Students"

The Governor seems to have said when our students saw him :

> "...in the selection of students and youth to join the Expo-70 delegation to Japan, the Government had included certain undeserving persons, and had excluded certain deserving persons."

This is what the Governor has stated. Now I am surprised that in spite of the Governor finding that these authorities have included certain undeserving persons in the delegation, instead of chiding those responsible for such selection, it is reported that he advised the boys to be calm and this admonished the violent students.

Sri B. P. GANGADHAR.—Will the Chair request the Hon. Chief Minister to be present in the House during the debate?

Mr. DEPUTY SPEAKER.—He will come. He is invited to tea. The Hon. Minister for Youth Welfare is present.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Shall I wait till he comes?

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The hon. Member may please proceed.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—What I was saying was that this Government has included certain undeserving persons and had excluded certain deserving persons, according to the Governor. Is this not a censure on the Government? If so, what right have these Ministers to sit here apart from the fact that they apparently claim that they have

(SRI H. SIDDAVEERAPPA)

a majority of members to support them. That is a different matter. Now when the matter came to light, when people began to question, and when there was agitation in the Press and from the students and even parents and public, the matter assumed serious proportions. What is more, every political party in Mysore opposed this. The Jan Sangh has opposed; the Swatantra Party has opposed; the P. S. P. has opposed; the Congress (R) has opposed; and every conceivable political party which is sitting in Opposition here have stated that this move must be stopped.

Sri B. B. SAYANAK.—What about Syndicate Congress?

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Except of course, that Party. Now let me read what Sri V. T. Srinivasan, President of the State Swatantra Party has stated. It is very interesting and it has appeared in the newspapers. What he has stated is this:

"Why all this 'hush-hush' in regard to the sending of a motley crowd of favoured individuals to Expo-70 at a cost of Rs. 5 lakhs to the Mysore tax-payer?

"There are some aspects about this Government sponsored trip which need clarification. In the first place, it is a criminal waste of public money, to pay the expenses of the 'selected' persons from the money earned through taxes. While the Government could have given every facility to the delegation by negotiating with the Japanese Government, it has no business to spend even a rupee of public money on the pleasure trip of favoured persons. It is to be hoped that the Opposition Parties and the Public Accounts Committee will not spare Government for squandering public money in this manner.

"In the second place, one can gather from the press reports that the basis on which students were 'selected' for a free trip to Japan and back cannot bear scrutiny. If the criterion was 'merit' in studies, there are hundreds of rank students in the State who can legitimately aspire for selection. What justification is there for ignoring such rank students and selecting only those who are still undergraduates?

"Japan is a country with a free market economy where people are accustomed to work and not to talk. The selection of students should, therefore, have been confined to the Engineering, Medical, Scientific and Technological faculties. It is the students who are studying those subjects who can benefit, if at all, by a visit to Expo-70. Even from that category, the selection should have been made only by drawing lots—in the same way as lakhiers are being created by our State every month. There would then be no room for imputing any motives of favouritisms to the selectors.

"Let us also remember that the men who have made good in business and industry in this county were not rank students. They had something far more valuable-- enterprise, initiative, energy, character and imagination. It is not too late even now for the State Government to retrieve its blunder by cancelling the trip."

Jan Sangh also has stated somethihg in this matter.

I shall just read from the newspaper only one more extract. I shall read now what Sri S. Sivappa, Leader of the Opposition, has stated. I do not wish to repeat what my Party has stated. because we have been opposing this tooth and nail. This is what Sri Sivappa has stated : and it has appeared in newspaper as follows :

"Expo has exposed Government

"Chief Minister Veerendra Patil's remark that there was a 'political hand' behind the student agitation on the Expo team issue drew sharp reaction from the PSP and Congress (R) leaders here today.

"They charged him with 'favouritism and nepotism' in selecting delegates to the Expo-70, and demanded that instead of blaming somebody, the Chief Minister refer the matter to an enquiry.

"Opposition leader S. Sivappa, Mr. M. V. Krishnappa, Congress (R) M.P., and Mr. R. Dayananda Sagar, Congress (R) MLA, appealed to the students to call off the agitation and go back to the classes."

In essence, this is what has happened, with the result the students are agitated, the country is agitated and the youth have lost their valuable time for studies. They cannot go to Colleges because they are very much agitated because this EXPO Delegation from Mysore has become a family affair. This delegation was meant only to satisfy the Syndicate Congress members: I do not know whether all of you know this. This delegation was meant originally to satisfy the family members of the Syndicate everywhere.

I should like to give you their list which has been published now and if you go through it, you will see that the Syndicate members are the people who have been benefited in this delegation. Now let me take a few instances to show whether I can substantiate what I have stated. At page 37, there is one Sri S. J. Lingaraj Bhoopal. He is the son of Hon. Lady member Srimathi Basavarajeswari, Deputy Minister. The next name is of Sri M. B. Mali Patil; he is the brother-in-law of Smt. Basavarajeswari. On page 42, you find the name of Sri Allam Veerabhadrappa ; he is the son of Sri Allam Karibasappa of Bellary. Then on page 45 there is the name of Sri M. C. Swamy; he is the brother of Sri M. C. Basappa, M.L.C. On the next page, there is the

(SRI H. SIDDAVEERAPPA)

name of Sri Amrith Noronha; he is the son of a High Court Judge. Again please see page 38; you find the name of Sri K. P. Sukhdev; he is the son of my friend Sri K. M. Puttaswamy from Kolar District. One other member is B. V. Mune Gowda, son of B. Venkatarayappa M. L. A. from Siddlaghatta, Some of the other names are Hema Padmanabha daughter of C. J. Padmanabha, Commissioner, Bangalore Municipal Corporation, Shaila Balaraj, daughter of B. Balraj, Excise Commissioner, Neelima Vasudeva, daughter of R. N. Vasudeva, Chief Secretary to the Government of Mysore, Doris Noronha, daughter of High Court Judge Noronha. Then there is one son of Sri Gopi Vallabha Iyengar, High Court Judge.

I have got one other interesting information to give. On page 33 there is a list of representatives of Bangalore University Students' Cultural Association.

Sri D DEVARAJ URS.—I have already requested for the distribution of copies of this booklet to all the hon. Members. Without this booklet it is not possible for hon. Members to follow the details mentioned by the hon. Member Sri Siddaveerappa.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The books have been distributed.

Sri R. DAYANANDA SAGAR.—All members have not got it.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—They are being distributed. In the meanwhile let the debate go on. There is a big list of members to speak.

Sri R. DAYANANDA SAGAR.—It is very important that members should study this booklet before the debate begins. Please adjourn the House till the booklet is distributed to all members.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Copies are supplied now.

Sri B. R. GANGADHAR.—It is a big list of 62 pages. This should have been supplied to us in advance before the beginning of the debate. Do you mean to say that we can digest this in no time? Please adjourn the House for some time and let us go through it in the meanwhile.

Sri D. DEVARAJ URS. —Heavens will not fall if you adjourn the House for half an hour. After that the debate can start.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—I must have the consent of the House for adjournment of the House.

Sri D. DEVARAJ URS.— What consent do you want? Members on this side are agitating for adjournment. We want some time to go through it.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The House will now adjourn for 20 minutes.

The House rose at Fifty Minutes past Three of the Clock and re-assembled at Ten Minutes past Four of the Clock.

(Mr. Deputy Speaker in the Chair)

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Sir, I shall now try to recapitulate at what stage I was when we rose. I was referring to the names of those who composed the delegation. What is interesting would be you can see at page 33 the names of persons who were sent on behalf of the Bangalore University Students' Cultural Association. There are five names:

1. S. Anand
2. Harshed Contractor
3. Sangunarthi
4. Pratap Kumar
5. N. Poornima
6. K. Jeevaraj Alva

I am told all those are from Sri Nagappa Alva's family. They are related to Sri Nagappa Alva who is now the pontiff of Mysore, who has been going from place to place and telling our people how to behave. He is the person who has utilised the largest benefit in accepting public money. We know in what discredited manner he worked. We know how he was accustomed to take bribes for transfers and other things from students. Such a man is posing himself as a great Angel and has taken advantage of sending six persons from his own house. It is quite clear from the addresses given—No. 517, Rajamahal Vilas Extension. Then when we take the other names, one other name very significant and which I cannot omit to mention is the name of the Hon. Minister for Public Works. I am told his son and his daughter and his partner's son and some relatives, about five or six belonging to his group, are also there in the list. Now, this is so far as the names that we have to give among the members of the party in power.

Then with regard to the way this is composed and how they are sent, they gave a certain date, they wrote letters and out of that they ought to have selected the names. But we find that even to the last day names were taken; even just before two or three days for the departure of the delegations, names have been taken. After agitation was started, the Chief Minister stated that they are going to charge some people. If they were honest and real democrats, if they believed in true democracy, when everybody was saying please stop this nonsense; they said that they are not g ing to do it. There was opposition from the student world and from other political parties; but they said that they are going to send and they will not stop the trip. Then they began to smell a rat that political parties are behind the agitation and they are trying to shield their own mistake by finding fault with political parties. I had no occasion to meet the students so far except 3 or 4 students when they came and said what it was. Even the P. S. P. and S.V.D. Leader has denied that any political party had any hand in it. There are some students who have been given 100 per cent concession. I do not know on what basis they were given that concession.

(SRI H. SIDDAVEERAPPA)

One other important thing is that they have stated that rural representation would be given and that they would send people from rural areas. What is it they have done ? If you see the list you will find that more than 50 are from Bangalore City itself and some of them come from only one area of Bangalore City—I know to which area they belong. Is it a thing which could be kept secret like this, and what about the manner in which this delegation has been sent ? Formerly all the seats had been booked by Brindavan Express. But, all the tickets were cancelled and they were sent in secrecy from some unkown place in a bus, some girls by police escort, every carriage with mounted police and all that. Naturally the boys got upset. When such a situation arises, who is responsible for all this ? What prevented the Government from saying, "well, when there is so much of protest, we do not want to stand on any 'izat' and we are going to cancel it in the interest of the State. " This clearly shows that they wanted to utilise the benefits for themselves, their friends and their kith and kin. Sir, the way in which they have sent the team, has harmed the young people. When the delegation of young people come here they will be suspected in the eyes of thousands of their friends. When they attend the College and meet their friends, what will they think of them ? Why should they have done it ? I fail to see whether any useful purpose has been served by this methed.

Let us imagine for a moment that they sent a very noble team and that is why they did not give their bio data. At Madras everybody's luggage was searched and the rumour is thick that some of them were carrying foreign currency stealthily in boots and by other methods to the utter shame of this Government and they were caught. I am asking as to why the Leader of the Delegation should not be kept under suspension ? Why did he bring bad name to Mysore ? Why did he allow such persons in the team ? He went with the delegation to safeguard the name and fame of Mysore. They started from Madras with ignominy, with shame and disrespect aud what not. When such is the position and when such a thing has happened, with what face can the Government now say that they have done the right thing ?

After that was over, what is it they have seen there ? We have heard that in Expe-70 in the last days there was so much of rush that nearly a million people were visiting every day. I have heard from an American friend, who said that to go from one shop to the other they require 5 hours if they stand in a queue. What is it these people have seen except making some 'maja' as we have seen the photo of the Chief Minister as shown by Sri Vatal Nagaraj from a Newspaper. We have heard that one of them was sent back from Japan by the Japanese Government and that he was asked to pay in Japanese currency. He could not do it. I think the whole correspondence is in the Home Department and it is better the Hon. Chief Minister will be pleased to place that correspondence on the Table of the House. The Stenographer sent with

the delegation is no other than the Personal Secretary of the Chief Minister. Sir, wonderful things have taken place. One Assistant Information Officer from Delhi by name Smt. S. N. Ahalya is included in the delegation. Two girls from the same family were selected to represent the Sangeet Natak Academy and these two girls are sisters.

Coming to the list of Officials, it is very interesting. Dr. Narayana Rao is a retired person and he happens to be the Personal Physician of the Chief Minister. Perhaps favouritism is shown in this case. I can excuse this because he is a personal physician of the Chief Minister. Then, we have got various other people. Sri K. B. Munivenkata Reddy Sl. No. 9—is not a Government Official-he belongs to Congress (O). They have already made him a Government servant and he comes under the State list of Officials. Is this the way the delegation should be composed, huddled up, hushed up and taken by night by different modes of travel ? It is really this bungling that has brought discredit to the State itself.

We have heard something about Sri Channaveerappa, Sl. 10. I do not know whether there is anything on record. This gentleman had £. 1,000 with him. That is what I have heard. I do not know whether it is on record. This was revealed at Madras. When that is the position, I do not know how the Government can justify itself. The Chief Minister says that we have sent a good delegation and the whole country is praising him. He makes a big show by taking 4 or 5 Ministers with him wherever he goes because he cannot get audience. This is how he is popular. What is it they have done ? We asked them not to do anything which enrages the students. By your bayonet, by your guns and by your lathies you cannot put down. You may put down for some time. What is it ultimately you are going to get ? By 1972, these are the people who will be our masters. These people will be having the power of electing the Government of their choice. Democracy should not be jeopardised in this way. You have to face an enquiry. I do not know whether any enquiry will be conducted. As long as you are in power, you have to face this threat of enquiry unless and until you step down. Your administration has become corrupt. You have secured public money for an alarming expenditure of this type. This country can no longer bear it. The Hindu of 24th August had given an overall picture of expenditure of the State. It has given the ministerial expenditure of all States. These people have got first rank in spending public money. The expenditure for these people was 4 to 11 lakhs during 1960 and now it has gone up to 28.50 lakhs. This is how the Ministers of our State spend the public money. How are they administering the State ? There is famine in the State. We want all kinds of facilities from the Government. There is no drinking water. But you are squeezing the public to give more money. Is it for this purpose ? The Chief Minister wants Vidhana Soudha to be illuminated. Probably he might have entered into an agreement with a Firm in Japan to do this work. I think this is the work he has done in Japan. Is it in this way they are going to bring satisfaction to the people, when they

(SRI H. SIDDAVEERAPPA)

are deprived of their basic necessities? You have not been spending any money for useful purposes. I have been dinning into their ears that they should be careful so far as public funds are concerned. The Public Accounts Committee should look into all these things. These people have no right to sit here. They must simply resign and go.

†ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ (ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪನವರು ಮಂಡಿಸಿರತಕ್ಕ ಅವಸರದ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ನಾನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ರಾಜಕೀಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲೇ ನಡೆಯದೇ ಇದ್ದಂತಹ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೃಂದದಿಂದ ಇಷ್ಟೊಂದು ರೊಚ್ಚಿಗೆದ್ದ ಪ್ರಸ್ತಾಪ, ನನಗೆ ಜ್ಞಾಪಕವಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಮತ್ತಾವ ವಿಚಾರವೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವೃಂದದಿಂದ ಕೆಲವು ಜನ ಯುವಜನರನ್ನು ಜಪಾನಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ವಿಖ್ಯಾತವಾದ ಒಂದು ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಇಂತಹ ಒಂದು ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಅದರ ಅನುಭವವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಲಿ ಎನ್ನುವ ಒಂದು ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅಂತಹ ಒಂದು ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಾಧನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಏನು ಒಂದು ಯುವಜನರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ತಂಡವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದರೋ ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ಏನು ಪ್ರತಿಫಲ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದರೋ ಅದನ್ನು ಸಾಧನೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಮಾರ್ಗ ಸರಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಇದರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಇದರ ಆಯ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆದಿಲ್ಲ ಇದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಒಂದು ವಾತಾವರಣ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಮುಷ್ಕರ ಮಾಡಿ ಈಗ ಆರಿಸಿರುವ ಯುವಜನರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಕೂಡದು ಇದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದೋಷಗಳಿವೆ ಎಂದು ದೊಡ್ಡ ಮುಷ್ಕರ ಮಾಡಿ ಹಾಗೂ ಅಸಮಾಧಾನಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಸರಕಾರ ಮಾಡಿರುವುದು ತಪ್ಪು, ಇದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದೋಷಗಳಿವೆ ಎಂದು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ವಿವರಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಒಂದು ಮನವಿಯನ್ನೂ ಯುವಕರ ತಂಡದವರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಒಂದು ಯುವಜನರ ತಂಡ ಹೋಗತಕ್ಕ ವಿಚಾರ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಾದದ್ದು ಸರಕಾರ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದ ಒಂದೆರಡು ವಾರಗಳಾದ ಮೇಲೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ತಂಡದ ಕೆಲವು ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಆಗಸ್ಟ್ 24 ನೇ ತಾರೀಖು ಜಪಾನಿಗೆ ಹೋಗಿ ಎಕ್ಸ್‌ಪೊ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿರುವ ಆಯ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ ಹಿರೇಮಠರವರೂ ಕೂಡ ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಇದನ್ನು ಸರಕಾರದವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿ ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮುಖಂಡರೂ ಕೂಡ ಐದಾರು ಜನರು 25ನೇ ತಾರೀಖು ಆಗಸ್ಟ್ ದಿನಾಂಕ ರಾತ್ರಿ ನನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದರು. ಅವರೂ ಕೂಡ ನನ್ನನ್ನು ಸರಕಾರದವರೊಡನೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಹೇಳಿದರು. ಇದನ್ನು ನಾನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಕೂಡ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ ಮತ್ತು ಅನ್ಯಾಯಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂತಲೂ ಹೇಳಿದ್ದೆ ಮತ್ತು ಸಾಧ್ಯವಾದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನೂ ಸರಕಾರದವರೊಂದಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದೂ ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ದುರಾದೃಷ್ಟದಿಂದ ನಾನು ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅದೇ ವಾರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಊರಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಣ್ಣಂದಿರ ಕೊಲೆ ನಡೆಯಿತು ಎನ್ನುವ ವರದಿ ನನಗೆ ಅಂದು ರಾತ್ರಿ 11 ಗಂಟೆಗೆ ಬಂದುದರಿಂದ ಏಕಾಏಕಿ ನಾನು ಆಗಸ್ಟ್ 21ನೇ ತಾರೀಖು ರಾತ್ರಿಯೇ ನನ್ನ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು ಮತ್ತು ನಾನು ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಭೇಟಿಮಾಡಿ ಇದರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಕೂಡ ನಾನು ಎರಡು ಮೂರು ದಿನಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದೆ. ಆದರೆ ಆಗ್ಗೆ ಊರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಇತರ ಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಕೂಡ ನನಗೆ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾತನಾಡೋಣವೆಂದರೆ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ನಾನು ಪತ್ರಿಕಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಕರೆಸಿ ಒಂದು ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆ. ಈ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿರತಕ್ಕ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತರುಣವೃಂದದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಅಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಅಸಮಾಧಾನಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಆರಿಸಿರುವುದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿರತಕ್ಕ 4 ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಕುಲಪತಿಗಳನ್ನೂ

ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಹಾಗೂ ಯುವಕ ವೃಂದದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನೂ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಂದು ರೌಂಡ್ ಟೇಬಲ್ ಮೀಟಿಂಗನ್ನು ನಡೆಸಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮ್ಮತಿಯಾಗುವಂಥ ಒಂದು ದಾರಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ನನ್ನ ಸಲಹೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಒಂದು ಶಾಂತಿ ಸಮಾಧಾನವಾಗುವುದು. ಇದನ್ನೂ ಕೂಡ ಆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ತರುಣ ವೃಂದದವರು ಒಪ್ಪಿದ್ದರೆ ಈ ಡೆಲಗೇಷನ್ ಕಳುಹಿಸುವುದನ್ನೇ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೈಬಿಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದೂ ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ವಿನಾ ಖರ್ಚುಗಳ ಉಳಿತಾಯವಾಗುವುದೆಂದೂ ನಾನು ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆನು. ಇದರಿಂದಲಾದರೂ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ನೆಲೆಸಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ್ದ ಅಸಮಾಧಾನ ಹೋಗಿ ಅವರ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಸುಗಮವಾಗುವುದೆಂದು ಹಾಗೆ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆ.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಾನು ಮತ್ತೆ ನಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣನವರ ತಿಥಿಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ನಾನು ಊರಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮಗ ಆತನನ್ನೂ ಈ ತಂಡದಲ್ಲಿ ಆರಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ಆತ ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿದ. ಆಗ ನಾನು ಆ ಹುಡುಗನಿಗೆ—ಎಲೋ ಮೂರ್ಖಾ ನೀನು ಅದರಲ್ಲಿ ಏತಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡೆ ? ನೀನು ಹೋಗುವುದು ಬೇಡ ಎಂದು ನಾನು ಆತನಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ಹೀಗೆ ನಾನು ನನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ಈ ತಿಂಗಳ 2 ನೇ ತಾರೀಖಿನ ದಿನ. ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಣ್ಣನವರ ತಿಥಿ ಇದ್ದದ್ದು 4 ನೇ ತಾರೀಖಿನ ದಿನ. ನಮ್ಮ ಹುಡುಗನನ್ನು ಆರಿಸಿದ ವಿಚಾರ ನನಗೆ ಮೊದಲು ಗೊತ್ತೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆತ ಹೇಳಿದ ನಂತರವೇ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾದದ್ದು. ಆದರೆ ಅವನನ್ನು ಬೇರೆ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯವರು ಆರಿಸಿದ್ದಾರು......

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪಿ. ಗಂಗಾಧರ್.—ಈ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರ ಯಾರ ಹೆಸರನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಸಭೆಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷಗಳ ನಾಯಕರುಗಳನ್ನು ಕರೆಸಿ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಮಾತುಕತೆಗಳನ್ನಾಡಿ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದ ನಂತರ, ಈ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದ್ದು ಎಂಬುದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರೊಂದು ಛಾರ್ಜನ್ನು ಬೇರೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ......

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ನನ್ನ ಮಗನು ಹೋಗಿದ್ದುದು ದಿಟ. ಆತನನ್ನು ಬೇರೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಸಂಘದವರು ಆರಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ವಿಚಾರವೇ ನನಗೆ ಕಡೆಯತನಕ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ...

[MR. SPEAKER in the Chair]

*   *   *   *   *

SRI M. NAGAPPA.—Sir, I want a clarification. Just now one of our friends stated that the Government has furnished two lists. We have to discuss that subject on the floor of the House.

MR. SPEAKER.—As far as I know, Government has given only one list. I am not aware of another list.

SRI M. NAGAPPA.—Sir, it has been published by the Government itself. There should not be any repetition, and there should not be irrelevant discussion on the floor of the House. Government should explain the position.

SRI RAMAKRISHNA HEGDE (Minister for Finance, Excise and Youth Welfare).—Sir, may I say a word of clarification to the point raised by Sri Nagappa? Actually there are no two lists. There is one printing mistake which has occurred in the pamphlet prepared earlier which was circulated to the members of the delegation, and the mistake is this : instead of saying Rural Youth Clubs and Urban Youth Clubs, Urban Youth Clubs has been omitted—these words are printed and that is the only mistake. There is absolutely no discrepancy, there is no difference in names and no difference in the list.

** Matter expunged as per direction of the Chair.

Sri M. NAGAPPA.—Shall we refer to that book also? There is not one, but I shall show 10 different names; some have been deleted and some have been added. For instance, I can give one name readily if the Hon'ble Minister wants.

Mr. SPEAKER.—Hon. member Sri Siddaveerappa wanted information and I said that I will get the information and get it circulated. I am only aware of that list. If there is any other thing, the Members are welcome to use it. One must know the constitutional position. In adjournment motion like this, Members cannot claim information from the Government. Members should on the basis of their own information, just put up their case and the Government is expected to reply. That is the ordinary procedure. In order to reduce the controversy, I requested the Government at the instance of Sri H. Siddaveerappa to give the information and they have given. Sri Nanje Gowda might have got information from somebody else. If he has got it from somebody else, it is for him to point it out and it is for the Government to reply. I cannot say that such a list should also be distributed. Members are expected to make out a case on the basis of their own information.

Sri M. NAGAPPA.—My point is with reference to Rule 291 of the Rules of Procedure, which says:

> "When for the purposes of explanation during discussion or for any other sufficient reason, any member has occasion to ask a question of another member on any matter then under the consideration of the Assembly, he shall ask the question through the Speaker."

So I have asked the question. We know very well how to exploit the situation and what action should be taken against a written statement. We want again and again to put it to the Government and let them explain whether the same names that have been appearing in the list are correct. Let them make a responsible and categorical statement on the floor of the House and say that these are the only members that have been sent under that delegation. Let the Hon. Minister make a categorical statement and we would have no objection to it. Let him say with authority that is the only list and according to that list the members have been sent.

Mr. SPEAKER.—Is the hon. Member putting the question to Sri Nanje Gowda?

Sri M. NAGAPPA.—I am putting the question to the Hon. Minister.

Mr. SPEAKER.—Hon. Member is entitled to put a question to another Member provided he is in charge of a motion or in charge of the particular Bill and not otherwise.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ಈ ಲಿಸ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ಹೆಸರುಗಳು ಸರಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಒಂದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬೇರೆ ಲಿಸ್ಟನ್ನು ಸಪ್ಲೈ ಮಾಡಿ. ನಾವು ಎರಡನ್ನೂ ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

Mr. SPEAKER.—Only one list is supplied by the Government. If the hon. Members have secured another list, it is not from the Government.

Sri V. N. PATIL.—We want to know whether it is a statement by the Government or the Speaker.

Mr. SPEAKER.—I have circulated only one list; no other Paper is circulated by the Speaker or the Legislature Secretariat. If the hon. Member has found anything else it is for him to explain and it is for the Government to reply.

Sri V. N. PATIL.—Unfortunately the burden is shifted to a wrong person. The burden of proof ought to have been on the Government. It is a clear-cut breach of privilege of this House.

Sri H. N. NANJE GOWDA.—The other list is also printed by the Government. I want to know the validity of the list circulated to us and the other list. If the Hon. Minister claims that there is no difference between the two, I have nothing to say.

Mr. SPEAKER.—The Government will explain in their reply to the debate.

5-30 P.M.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ಚರ್ಚೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಶಾಖವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾ ಇದೆ. ಬಹುಶಃ ಇನ್ನೂ ಶಾಖ ಹುಟ್ಟಬಹುದು. ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಜಪಾನಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ ಕೆಲವು ದೃಶ್ಯಗಳಿಂದ ಆವೇಶಗೊಂಡು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ಇಲ್ಲಿನ ಯುವಕರು ಹೋದರೆ ಜಪಾನಿನ ಮುಂದುವರಿಕೆ ನೋಡಿ ನಮಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಬಹುದು ಎನ್ನುವ ವಿಷಯ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ನಾನಾದರೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಅವರು ಏನು ಉದ್ದೇಶ ವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ದೇಶದಿಂದ ಯುವಕರ ಒಂದು ತಂಡವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಏನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದರೋ ಆ ಏನು ಒಂದು ಉದ್ದೇಶ ಸಾಧನೆ ಆಗಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಅದು ಈ ಯುವಕರ ತಂಡವನ್ನು ಆರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮಾಡಿರುವ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ವಿಫಲವಾಗಿದೆ. ಯಾವ ರಾಜ್ಯವೇ ಆಗಲಿ ಒಂದು ನಿಯೋಗವನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವಾಗ ನೂರೈವತ್ತು ಜನರನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವ ಹುಚ್ಚು ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಾರದು. ಹಾಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಈವೊತ್ತು ಒಂದು ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಎಡೆಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಜಪಾನಿನಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ವ್ಯವಸಾಯಾ ಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಥವಾ ಅಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕಂಥ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಬರಲಿ ಎಂದು ಒಂದು ತಂಡವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರೆ ಆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತಜ್ಞರನ್ನು ಆರಿಸಿ ಕಳುಹಿಸುವುದು ಪದ್ಧತಿ. ಈವೊತ್ತು ಜಪಾನಿನಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕಂಥ ವ್ಯವಸಾಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರಲಿ ಅಂತ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯ ಕಡೆ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಬಡ ರೈತರನ್ನು ಆರಿಸಿ ಒಂದು ನಿಯೋಗವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದರೆ, ಅವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಅನ್ನವನ್ನು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಂಡು ಬಂದು ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅಪಾರವಾದ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಎರಡು, ಮೂರು, ನಾಲ್ಕು ಜನರಂತೆ ಕಳುಹಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ, ಯಾವುದಾದರೂ ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯೋಮಿ ಗಳ ತಂಡವೊಂದನ್ನು ಆರಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರೆ ಅದರಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಉಪಕಾರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಅಂತ ನಾನು ಭಾವನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲಾ ಮೆರಿಟೆಡ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಮೆರಿಟೆಡ್ ಸ್ಟೂಡೆಂಟ್ಸ್, ರ್‍ಯಾಂಕ್ ಸ್ಟೂಡೆಂಟ್ಸ್ ನೂರು ಜನ ಹೋಗಿ ನೋಡಿ ಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ಅವರು ಏನು ಸಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ? ಇವತ್ತು ಫಿಜಿಕ್ಸ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪರ್ಟ್ಸ್ ಇರಬಹುದು, ಬಾಟನಿ ಎಕ್ಸ್‌ಪರ್ಟ್ಸ್ ಇರಬಹುದು, ಕೆಮಿಸ್ಟ್ರಿ ಎಕ್ಸ್‌ಪರ್ಟ್ಸ್ ಇರಬಹುದು, ಜಿಯಾಲಜಿಕಲ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪರ್ಟ್ಸ್ ಇರಬಹುದು ಅವರಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಜನ ಆಗಬೇಕಾದರೆ 25 ಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಸ್ಕಾಲರ್‌ಷಿಪ್ ಕೊಟ್ಟು ಜಪಾನಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ. ಅವರು ಜಪಾನಿನ

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ)

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಪಿ.ಹೆಚ್.ಡಿ. ಓದಿಕೊಂಡು ಬರಲಿ. ಈ 150 ಜನ ಸುಮ್ಮನೆ ಹೋಗಿ ಹಾಲಿಡೇ ಪಿಕ್‌ನಿಕ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ಅದರಿಂದ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರವಾಸಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕೂವರೆ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಖರ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟೊಂದು ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಕ್ರೋಶ ಉಂಟುಮಾಡತಕ್ಕ ಒಂದು ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಆರಿಸಲು ಅನುಸರಿಸಿದ ಪದ್ಧತಿ ಸರಿಯಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಹಾಗೆ ಆರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಿಂದ ಹತ್ತು ಜನ ಮೆರಿಟ್ ಸ್ಟೂಡೆಂಟ್ಸ್ ಕಳುಹಿಸಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ 60-70 ಜನ ರ್‍ಯಾಂಕ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಜನರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ಯಾರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬೇಕು ? ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, ಸುಮಾರು 40-50 ಜನ ರ್‍ಯಾಂಕ್ ಸ್ಟೂಡೆಂಟ್ಸ್ ಇರಬಹುದು. 1970 ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ರ್‍ಯಾಂಕ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವವರು ಇದ್ದಾರೆ. 1969 ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿಯೂ ರ್‍ಯಾಂಕ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಹೆಚ್ಚು ಯಾರು ಕಡಿಮೆ ಎಂದು ಹೇಗೆ ಹೇಳುವುದು ! ನಿಯೋಗವನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು, ಯಾವ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸೆಲೆಕ್ಷನ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಇವರು ಯೋಚಿಸದೆ, ಯಾರೋ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಆಫ್ ಯೂತ್ ವೆಲ್‌ಫೇರ್ ಹೇಳಿದರೆಂದು ಇವರು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಬಾರದು, ಇನ್ನು ಈ ಎಕ್ಸ್‌ಪೊ ಟೀಮಿಗೆ ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕುವರೆ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಣಕ್ಕೆ ಎರಡರಷ್ಟು, ಮೂರರಷ್ಟು ಹುಡುಗರ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಖರ್ಚುಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಪೋಲೀಸ್ ಬಂದೋಬಸ್ತಿಗೆ ಬಹುಶಃ 8-10 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಬಂದೂಕ ಹಿಡಿದು, ಲಾಠಿ ಹಿಡಿದು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹುಡುಗರ ಮೇಲೆ ಹಿಂಸಾಕೃತ್ಯ ಹಾಗು ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸ್ ಬಂದೋಬಸ್ತಿಗೋಸ್ಕರ ಸುಮಾರು 10 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಚಳುವಳಿಯಿಂದ ಬೀದಿ ದೀಪಗಳು ಮತ್ತು ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ಎಷ್ಟೋ ಲಾಸ್ ಆಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇವರು ಏನೋ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಇದು ಒಂದು ಭೂತಾಕಾರವಾಗಿ ಮಾಡಿದಹಾಗೆ ಆಗಿದೆ. ಜಪಾನಿನಲ್ಲಿ ಎಕ್ಸ್‌ಪೊ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಇವತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ಭೂತದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಯಾರಿಗೂ ಸಂತೋಷವಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮಗ ಎಕ್ಸ್‌ಪೋಗೆ ಹೋಗಿರಬಹುದು, ನನ್ನ ಮಗ ಹೋಗಿರಲಿ, ಹೋಗದೆ ಇರಲಿ, ಇದು ಅನ್ಯಾಯ. ಇದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಒಂದು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವಿಚಾರಣೆಯಾಗಬೇಕು. ಇವರು ಕಳುಹಿಸಿದಂಥ ನಿಯೋಗದ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಇವರು ಅನುಸರಿಸಿರತಕ್ಕ ಒಂದು ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪೋಲೀಸಿನವರ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಹುಡುಗರ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳವಾಗಿದೆ. ಎಕ್ಸ್‌ಪೊ-70ರ ಬಗ್ಗೆ ಏನೋ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆಯೆಂತೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಚಿಕ್ಕ ಹಸುಳೆಗಳು ಮೈಸೂರು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಹತ್ತಿರ ಏನೋ ಒಂದು ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಿದರೆ, ಅವರು ಕೇವಲ ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳು ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಹುಡುಗರು ಅಂತಹವರನ್ನು ಪೋಲೀಸಿನವರು ಹೊಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ವಿಧಾನಸೌಧದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನಾಯಕರು ಇದ್ದಾರೆ, ಮೈಸೂರು ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ಮೆರವಣಿಗೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಅವರನ್ನು ಲಾಠಿಯಿಂದ ಹೊಡೆದು ಚದುರಿಸಿದರು. ವಿಚಾರ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ಅನೇಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪೋಲೀಸರ ಹಿಂಸಾಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆ ವಿಚಾರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳದೇ ಇದ್ದರೆ ಈ ಸಭೆಗೆ ಗೌರವ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪನವರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ (ಆರ್) ಪರವಾಗಿ ಸುದೀರ್ಘವಾಗಿ ಈಗಾಗಲೇ ಭಾಷಣಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ನೀವು ಹೇಳಿದಿರಿ ನಿಮ್ಮ ಮಗನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದರು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇದು ಕ್ಷುಲ್ಲಕವಾದ ವಾದ. ಇವತ್ತು, ನಾವು ಈ ಶಾಸನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವುದು ದೇಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ವಿಚಾರ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಗಿರತಕ್ಕ ಅಶಾಂತಿ ವಿಚಾರವನ್ನು ಈ ಶಾಸನಸಭೆ ಚರ್ಚೆಮಾಡಿ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ನಾನು 4ನೇ ತಾರೀಖು ನಮ್ಮ ಮನೆಯವರಲ್ಲೊಬ್ಬರ ದುರಂತದ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಾರದೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಹುಡುಗರ ಚಳುವಳಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಒಂದು ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್ ಟೆಲಿಗ್ರಾಂನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಈಗಲಾದರೂ ಈ ನಿಯೋಗವನ್ನು ರದ್ದುಮಾಡಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶಾಂತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಬೇಕೆಂದು. ಕೊನೆಯ ಘಳಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ತಂತಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮನವಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಸರ್ಕಾರ ಏಕೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿತೋ

ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಶಕ್ತಿಯೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಅನುಮಾನಕ್ಕೆ ನಾನು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಕೆರಳಿಸಿರುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಲಘುವಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇವತ್ತು ರೊಚ್ಚಿಗೆದ್ದಿದ್ದಾರೆ. ಯುವಕರ ರೊಚ್ಚು ಪ್ರಪಂಚದ ಅನೇಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಮಾಡಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಡಿಗಾಲೆಗಿಂತ ದೊಡ್ಡ ಶಕ್ತಿವಂತ ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿರಲಿಲ್ಲ, ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿನ ಯುವಕರು ರೊಚ್ಚಿಗೆದ್ದು ಅಂತಹ ಶೂರನನ್ನೇ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಯುವಕರ ರೊಚ್ಚಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರವೇ ನಾಶವಾದೀತೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರ ಈ ಕೂಡಲೇ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಯಾರೇ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರಾಗಲಿ ಅವರು ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಲೇಬೇಕು. ನನ್ನ ಮಗನೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ನಾನು ಅದಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿಲ್ಲ. ನಾನು ಸ್ವಪ್ರೇರಿತನಾಗಿ ನಾನು ಹೋಗುತ್ತೇನೆಂದು ನನ್ನ ಮುಖಕ್ಕೇ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೆ. ನಾನು ಬೇರೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಊರಿನಲ್ಲಿದ್ದುದು ತಿಳಿದು ಅವನೇ ಹೊರಟಿದ್ದಾನೆ. ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಇವತ್ತಿನದಿವಸ ನನ್ನ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಆಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ಬಹುಶಃ Caesar's wife must be above suspicion ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುವಂತಾಗಿದೆ. ನನಗೆ ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ನಾನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ, ಈ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ನಾನು ಬರಬಾರದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಎಸ್.ವಿ. ಡಿ. ಪಕ್ಷದ ಈ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ನಾನು ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂಶಯ ಅಥವಾ ಶಂಕೆ ಬಂದರೆ, ಆಗ ಇಂತಹ ಒಂದು ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವೆಂದ ನಾನು ಸ್ವಪ್ರೇರಿತನಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನನ್ನು ಇವತ್ತು ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಯಾರೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ನಾವು ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಾಕುತ್ತಿರುವಾಗ ಇಂತಹ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಸಂಶಯಗಳು ಬಂದಾಗ ಅಂಥಾದ್ದಕ್ಕೆ ಈ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವವರು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡಬಾರದು. ಇವತ್ತು ಲೇಬರ್ ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಆಗಲೀ ಅಥವಾ ಫೈನಾನ್ಸ್ ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಆಗಲೀ ಅವರು ಜವಾಬ್ದಾರರಲ್ಲ. ಯಾರು ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವಿಚಾರಣೆಯಾಗಬೇಕು.

ಸಭಾಪತಿಯವರೇ, ಇವತ್ತು ನಾನು ಈ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಎಸ್.ವಿ.ಡಿ. ಪಕ್ಷ ಬೇರೆಯವರನ್ನು ನೇಮಿಸಬೇಕು. ಇವತ್ತಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ಎಂಕ್ವೈರಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ, ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಬಿ. ಜ್ವಾಲನಯ್ಯ.—ನನಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಒಂದು ಮಾಹಿತಿ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದು ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದಂಥ ವಿಷಯ. ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ಪರ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಶಿವಪ್ಪನವರ ಮಗನನ್ನು ಎಕ್ಸ್‌ಪೊ—70 ನಿಯೋಗಕ್ಕೆ ಆರಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಶಿವಪ್ಪನವರು ಕೇಳಿದ್ದರೇ, ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಶಿವಪ್ಪನವರು ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಾಯ ಹಾಕಿದ್ದರೇ, ಮಾನ್ಯ ಶಿವಪ್ಪನವರ ಮಗನನ್ನು ಜಪಾನಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವಾಗ ಸರ್ಕಾರವೇ ಆರಿಸಿತೇ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಉತ್ತರವನ್ನು ಈ ಸಭೆಗೆ ಕೊಡಬೇಕು.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—There are 15 Hon. Members to speak on this subject. Anyway we have suspended the rule. Therefore, there is no difficulty in regard to the procedure and all that. The Chief Minister also requires some time to reply.

(At this stage someone from the Public Gallery shouted)

Mr. SPEAKER.—I direct that the person in the Public Gallery be removed immediately.

(He was accordingly removed)

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—It is better to close the discussion at 6 P.M. and take it up tomorrow.

Mr. SPEAKER.—The rules suspended were with regard to the commencement and the duration of the debate. There is another rule which the hon. Member should know. Rule 57 says :

> "57. On a motion to adjourn for the purpose of discussing a matter of urgent public importance, the only question that may be put shall be : 'That the Assembly do now adjourn' ".

If this matter is to be taken up tomorrow also, then the motion that has been moved will lose all its significance. Therefore, the matter has to be disposed of to-day only. The only course now left is to cut down the speeches.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪಿ. ಗಂಗಾಧರ್.—ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ. ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

Mr. SPEAKER.—It is only a question of interpretation of rules.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಭಾಸ್ಕರ್ ಶೆಟ್ಟಿ.—ಅಜರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಮೋಷನ್ ನೋಟೀಸ್ ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

Mr. SPEAKER.—The position is, though several hon. Members give notice of adjournment motions, they relate to one particular matter. It was agreed yesterday in the Business Advisory Committee that one day should be allotted for this adjournment motion.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Sir, if the House were to rise to-day, you could say that "the House will now rise and sit again tomorrow and continue the discussion on this adjournment motion".

Mr. SPEAKER.—Now, the only alternative left is to sit for two hours more and finish the discussion on this adjournment motion to-day itself. I have received 8 names from the S.V.D., 5 names from the Congress-R, and about 8 names from Congress-O.

Sri M. S. KRISHNAN.—Sir, on a point of order. We have sent adjournment motions. You have already announced that all the hon. Members who have given notice of adjournment motion and also other hon. Members would be permitted to participate in the debate. I have no objection for other hon. Members being permitted to participate in this debate. My only submission is that you have to first permit those hon. Members who have given notice of the adjournment motions and thereafter other hon. Members may be permitted.

Mr. SPEAKER.—I stand by my promise. I have not stated that I would call upon hon. Members in a particular order. I will see that every section of the House gets an opportunity.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಆರ್. ಶಾಮಣ್ಣ.—ಅಜನ್‌ಮೆಂಟ್ ಮೋಷನ್ ನೋಟೀಸ್ ಯಾರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೋ, ಅವರಿಗೆ ಮೊದಲು ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕಾದುದು ನ್ಯಾಯ. ನಂತರ ಬಾಕಿಯವರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಹುದು. ಈಗ ನೀವು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ಕ್ರಮ ಸರಿಯೋ, ತಪ್ಪೋ ಎಂಬುದನ್ನು ನೀವೇ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಬಿ. ಜ್ವಾಲನಯ್ಯ.—ಅಡ್ಜರ್ನಮೆಂಟ್ ಮೋಷನ್ ನೋಟೀಸ್ ಯಾರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೋ ಅವರಿಗೆ ಮೊದಲು ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕಾದುದು ನ್ಯಾಯ.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಸ್ವಾಮಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ತಾವು ಪಕ್ಷಪಾತ ಮಾಡುತ್ತೀರೆಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ.

Mr. SPEAKER.—The hon. Member should withdraw that word.

Sri S. SIVAPPA.—Sir, what the hon. Member stated was "Nishpakshapatha".

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಸ್ವಾಮಿ, ತಾವು ಪಕ್ಷಪಾತದಿಂದ ವರ್ತಿಸದೆ, ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ ದಿಂದ ನಮಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಾನೂ ಕೂಡ ಒಂದು ನಿಲುವಳಿ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ತಮಗೆ ಅಗೌರವವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಗೌರವ ಪೂಜ್ಯತೆ ಇದೆ. ತಾವು ಕೋಪ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿರಿ. ತಾವು ನಮ್ಮ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರೀತಿ, ಗೌರವ, ವಿಶ್ವಾಸ, ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ. ನಮ್ಮನ್ನು ಇಗ್ನೋರ್ ಮಾಡಬೇಡಿ. ನಾವು ಲಾಸ್ಟ್ ಬೆಂಚಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ಉದಾಸೀನ ಮಾಡಬೇಡಿ. ನಾವು ತಮ್ಮನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಚುನಾಯಿಸಿದ್ದೇವೆ. ತಾವು ಸಹ ಗೌರವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ, ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ತಮ್ಮನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ನನಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡಿ.

Mr. SPEAKER.— I have called Sri D. M. Siddiah to speak and he will speak.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ಈ ತಿಂಗಳು 7ನೇ ತಾರೀಖು ರೂಲ್ 146 ರ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಮೋಷನ್ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ತಾವು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ ಈ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಇವೊತ್ತೇ ಮುಗಿಸಬೇಕೆಂದು. ಆದರೆ ಇನ್ನೂ ಮಾತನಾಡುವವರು ಬಹಳ ಜನ ಇದ್ದಾರೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಮೋಷನ್ ಕೂಡ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಏನಾದರೂ ದಯಾ ಮಾಡಿಯಾ ಮಾಡಿ ಈ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ನಾಳೆ ಕೂಡ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಇದುವರೆಗೂ ನಡೆದ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ತಾವೇ ಮುಕ್ಕಾಲು ಭಾಗ ಕಾಲವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ.

Mr. SPEAKER.—It is totally incorrect. Having allowed this motion, I cannot allow the other motion. That is a special motion meant for urging some action on the part of the Government. Since I have given consent to the present motion, I cannot give consent to the other motion.

6-00 P.M.

Sri D. DEVARAJ URS.—Sir, I draw your attention to rule 56 which says that the Speaker may if he is satisfied that there has been adequate debate, put the question at 6 p.m. or at such other hour not being less than two hours from the time of commencement of the debate. You have powers to suspend this rule. The House must know till what time we are going to sit. The mood of the House is that this question has not been debated at all. Only two speakers have participated in the debate and there are nearly a dozen hon. Members who have given notices of adjournment motions from this side. As you have correctly pointed out, both sides should participate. Let members from the other side also speak—not that I am objecting to Sri Siddiah or any other member. My only point is that Rule 322 gives the Chair the power to suspend any rule for adjusting the business of this House. The Chair has been repeatedly saying that this question should be settled today only and that the debate should close today. On the other hand, I am appealing to the Chair that the debate cannot be closed today at all and that it may be taken up for discussion tomorrow as well.

Mr. SPEAKER.—Sriyuths Siddaveerappa, Sivappa and Venkatagiriyappa were present when the understanding was arrived at that however late we may have to sit we should finish it today. They must stand by it.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—We on this side have never entered into any understanding that the debate must be closed today. As suggested by Sri Devaraj Urs the Chair can exercise the powers under Rule 322 and extend the debate for tomorrow also. Otherwise, I am afraid we are not prepared to close it.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—No doubt the Chair said that the debate should be closed today, but let the Chair see how the whole thing has developed. There are more than 15 members who want to speak. If it is possible we may do it.

Mr. SPEAKER.—It was agreed that however late we might have to sit today, we should finish it.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—In that case shall we sit throughout the night as in the British Parliament ?

Mr. SPEAKER—We can sit ; there is nothing wrong in it.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಅವಸರದ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಎರಡು ಗಂಟೆ ಸಮಯ ಎಂದು ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಈಗಿನ ನಿರ್ಣಯ ಇಡೀ ದೇಶದ ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಮಾತನಾಡುವ ಸದಸ್ಯರು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಇರುವುದರಿಂದ ಇನ್ನೂ ಬಹಳ ಸಮಯ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನೆನ್ನೆ ದಿವಸ ಬಿಸಿನೆಸ್ ಅಡ್ವೈಸರಿ ಕಮಿಟಿ ಮೀಟಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ನಾನು, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡರು ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪನವರು ಈ ವಿಷಯ ಒಂದೇ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಮುಗಿದರೆ ನಮಗೆ ಸಂತೋಷ, ಮುಗಿಯದೆ ಹೋದರೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೆವು. ನಮ್ಮದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ. ಜನರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿರುವ ನಾವುಗಳು ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯವೇ ಶಾಸನಸಭೆ ಕಡೆ ಇವತ್ತಿನದಿವಸ ನೋಡುತ್ತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾದ ಚರ್ಚೆಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಜರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಮೋಷನ್‌ಗೆ ಕಾಲಮಿತಿ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ತಾವು ಸಭೆಯ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದು ಅದೇ ಮೋಷನನ್ನು ಮಾರನೇ ದಿವಸವೂ ಕೂಡ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ತಮಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಈ ನಿರ್ಣಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವ ಸದಸ್ಯರ ಎರಡು ಕಡೆಯೂ ಸಹ ಇದ್ದಾರೆ. ನಾಳೆ ದಿವಸವೂ ಕೂಡ ಇದನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅಡ್ಡಿ ಬರಲಾರರು ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಇದು ದೇಶದ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭವಾದ್ದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ದಿವಸ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮಯ ಕೊಟ್ಟರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—6 ಗಂಟೆಯ ನಂತರ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ನಿರ್ಣಯದ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುವವರು ಇನ್ನೂ 15 ಜನರು ಇದ್ದಾರೆ. ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದ ಕಡೆಯವರು ಸಹ ಮಾತನಾಡುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾದರೆ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟು ಸಮಯ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಾವು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ತಾವು ಮನ್ನಣೆ ಕೊಟ್ಟು ನಾಳೆ ದಿವಸವೂ ಕೂಡ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ತಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—I want to bring to the notice of the hon. Members the connection followed in respect of adjournment motion in the Mother of Parliament. There the members sit practically the entire night and dispose of the motions. If the hon. Members have any respect for parliamentary institutions and conventions, I request them to please conclude the debate today on this motion. I am in the hands of the House.

Sri K. H. PATIL.—The Hon'ble Speaker has discretion.

Next I am on a point of order. The sitting time for this House is up to 6 p.m. and that time is over. In case it was found necessary to extend the time, it should have been done before 6 p.m. and that has not been done. So if we transact any business after 6 p.m., all that is transacted will be unconstitutional. The House is already adjourned for practical purposes. So I request the Speaker to make a formal announcement to that effect. Now today no other motion can be taken; nor any d.cision can be taken and the consent of the House taken. If you do anything now, it will not be proper.

Mr. SPEAKER.—It is only set down that the proceedings of the House will commence at 1 O'clock, but nobody has been informed that the proceedings would be terminated at 6 p.m. It is only in practice that we conclude our business normally at 6 p.m. It is not a rule. Therefore, although Sri Patil has argued eloquently, it does not hold any water. I have got power to extend time by one hour. Members have participated in the debate on the assumption that the time is extended. I appeal to the members to discuss this point and come to an agreement. I will respect the decision of the House.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಈಗ ಮಾನ್ಯ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇದ್ದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಲಹೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಅವರ ಪರವಾಗಿ ಬೇರೆ ಒಬ್ಬರು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಏನೋ ಸಲಹೆ ಕೊಡುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಏತು ಆ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಚಾರ್ಜನ್ನು ಇವರು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈಗ ನಾವು ಅವರ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಸಹ ಕೇಳೋಣ. ಕಳೆದ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆ ಆರು ಗಂಟೆಯ ನಂತರವೂ ಕೂಡ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರೆ ನಮಗೆಲ್ಲಾ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾವುಗಳು ತಮಗೆ ಹೇಳಿದಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ತಾವು ಗೌರವ ಕೊಟ್ಟು ಅದರಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ. ಈಗ ತಾವು ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಆರು ಗಂಟೆಯ ನಂತರವೂ ಕೂಡ ಸಭೆ ನಡೆಸಿದರೆ ನಮಗೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ನಾಳೆಯೂ ಕೂಡ ಚರ್ಚೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ನಮಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗುವುದಲ್ಲದೆ ಕೆಲಸವೂ ಕೂಡ ಸುಗಮವಾಗುತ್ತದೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

Sri B. RACHAIAH (Minister for Agriculture).—I want to draw the attention of the House to page No. 403 of the "Practice and Procedure of Parliament" by Mr. Shakhdar. It is stated there :

"From the hour discussion on adjournment motion has commenced and until the motion is disposed of, the Speaker has no power to adjourn the House or postpone the voting on the motion to the next sitting even if a request is made to the Speaker to that effect ...."

Mr. SPEAKER.—I perfectly understand that position. If the hon. Members want to commit breach of convention, I cannot be a party to it. Please pass on that book to me.

Sri K. H. PATIL.—I respectfully disagree with it.

Mr. SPEAKER.—We have used the time for nothing for the last three hours. It is highly regrettable. It does not redound to the credit of the House if it sits for no benefit or any advantage. We are committing a breach of convention which has come down to us from years.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—You have seen the intensity of the feelings of the Members on this subject. As many as 17 have tabled the adjournment motion. You please see the sense of the House. So you can resume the debate tomorrow.

Sri D. DEVARAJ URS.—You were pleased to point out the legal position. I do not know what the legal position is. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕನ್‌ವೆನ್‌ಷನ್‌ಗಳು ಇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸರಿ ಎಂದೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಈಗ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೊಟೇಷನನ್ನು ಎಂದರೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶೇಕ್‌ದರ್ ಎನ್ನುವವರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ರೂಲಿಂಗ್‌ನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಓದಿ ಹೇಳಿದರು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಕನ್‌ವೆನ್‌ಷನ್‌ಗಳು ಯಾವ ರೀತಿ ಇವೆಯೋ ಅದನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡದೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲವೇ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸುಮ್ಮನೆ ಎದ್ದು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೋಗಬಹುದು. ಇದರ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಹಾಗೂ ತಾವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಆರು ಗಂಟೆಯಾಗಿದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೂ ಆರು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಕುಳಿತು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದರೆ ನಾವೆಲ್ಲ ಈಗಾಗಲೇ ದಣಿದಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಸುಮಾರು ಆರರಿಂದ ಎಂಟು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಅಥವಾ ರಾತ್ರಿ ಒಂಬತ್ತು ಗಂಟೆಯುವರೆಗೂ ಕೂತು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ತಾವು ಕನ್‌ವೆನ್‌ಷನ್‌ಗಳನ್ನು ನಾವು ಬಿಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಹಾಗಾದರೆ ಈಗ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಈಗ ಹೌಸ್‌ನ್ನು ಅಡ್‌ಜರ್ನ್ ಮಾಡಬೇಕು. ನಾವು ಆಮೇಲೆ ಇದೇ ವಿಚಾರವನ್ನು ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಹೇಗೆ ತರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರೊಸೀಜರು ನೋಡಿಕೊಂಡು ತರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಈಗ ಒಂದು ರೀತಿಯಾದ ವಿಶೇಷ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದು ಒದಗಿದೆ, ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಹುಡುಗರು ಇದರಿಂದ ತೊಂದರೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲೂ ಮುಷ್ಕರಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸಿನವರ ದೌರ್ಜನ್ಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ನನಗೇ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ ತುಮಕೂರಿನಲ್ಲಿ, ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ, ಹಾಗೂ ಮೈಸೂರುಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಯಾವ ರೀತಿ ಹೊಡೆದಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದೆಲ್ಲಾ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಇಂತಹ ಮುಖ್ಯ ಮುಖ್ಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. We have to choose either of the two things. If you think that the convention must be respected and the House cannot be adjourned now, I have nothing more to say. It is already 6-15 P.M. now. We are not prepared to sit any longer. Let us close and you adjourn the House. We will take some other opportunity through some other motion to ventilate our viewpoints.

Mr. SPEAKER.—Why not continue for 2 hours more and finish the debate? What is the difficulty? That was the agreement.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ದಯಾನಂದ ಸಾಗರ್.—ಇಂದು ನಗರದಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಹುಡುಗರ ಮೇಲೆ ದೌರ್ಜನ್ಯದಿಂದ ವರ್ತಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಹೊಡೆದಿದ್ದಾರೆ. Should we not ventilate the grievances of the people?

Mr. SPEAKER.—The House may sit till 9 O'clock and finish the discussion.

Sri R. DAYANAND SAGAR.—No. We need a full day. There are so many members to speak.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ತಮ್ಮ ಪರಿಮಿತಿಯೊಳಗೆ ಇರುವ ನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಕೆಲವೊಂದು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಸಸ್‌ಪೆಂಡು ಮಾಡಿ ಇಲ್ಲಿನ ಕೆಲಸಗಳು ಸುಗಮವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—I shall go out for some time.

(*Interruptions*)

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ತಾವು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವುದು ಅಗತ್ಯ. We are not prepared to sit after 6 O'clok.

Mr. SPEAKER.—I expected something better from the hon. member. I said it is only a matter of convention that we sit up to 6 O'clock. If you go beyond that there is no irregularity and illegality at all. If you want more time, we can extend the time. We can sit till we finish. That is the constitutional position. We cannot adjourn before finishing this matter.

Sri D. DEVARAJ URS.—What is the way of finishing it ?

Mr. SPEAKER.—Let us extend by 4 hours up to 10 O'clock.

Sri D. DEVARAJ URS.—Even after 4 hours, how is the adjournment motion ended ? Are we voting on it ?

Mr. SPEAKER.—I shall give time to all the hon. Members to speak. After that, there will be a brief reply by the Hon. Minister. Then I shall put it to the House.

Sri D. DEVARAJ URS.—I understand that on this motion there is no vote.

Mr. SPEAKER.—Please see rule 57.

Sri D. DEVARAJ URS.—If it is to be voted, we are urging that the debate should continue because you say that your healthy convention should not be broken. Even after that if you are going to put it to vote, you may put it to vote now even without our talking. We shall find out some other means of bringing forward the same matter through some other motion.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—We do not want to create a deadlock. But we have a duty to perform and you have also a duty to perform. Since there is some difficulty, let us try to solve it through some adjustment. Let us not be carried away by convention because after all these conventions and rules are man-made. We have made the rules and conventions and they can be changed depending upon the circumstances. It is for us to change the rules according to circumstances. I have heard you several times saying that you have supreme power. You please exercise that supreme power. The House is not in a mood to conclude this debate today. Mr. Urs has made it very clear. If the debate has to take place, we cannot sit beyond 6 O'clock. Any proceedings of this House beyond 6 O'clock is not to be considered as legitimate poceedings unless the time is extended by this House.

Mr. SPEAKER.—That is not correct.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—Then what is the time fixed?

Mr. SPEAKER.—The time is not fixed.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—By convention we sit only up to 6 O'clock.

Sri D. DEVARAJ URS.—At 6 O'clock the whole thing should have been put to vote.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—You have allowed it to go on without asking the House. Therefore, I appeal that it is within your powers to find a way out.

Mr. SPEAKER.—I shall think over it. In the meanwhile Sri Siddiah will speak.

Sri M. S. KRISHNAN. Sir, you were kind enough to say that you want to respect conventions and therefore you should put this to vote. On a careful reading of rule 57 you will see that it does not say that this should be over today alone. In accordance with rule 322, the rule has been suspended. Therefore I cannot see why this should not be adjourned today and taken up tomorrow. We are discussing a very important matter concerning the students of the State and we cannot dispose it off within three or four hours. There are a number of members who have given notice. We will be creating good precedents and conventions if you allow the House to debate till tomorrow. After all convention is not statutorily binding.

Mr. SPEAKER.—Sri Siddaveerappa took 45 minutes and Sri Sivappa took 25 minutes and we have not utilised properly the remaining time. I am sorry to say that. Now I shall extend the time up to 7 O'clock and retire to my chamber and consider what should be done.

[MR. DEPUTY SPEAKER in the Chiar]

Sri H. N. NANJE GOWDA.—This is an adjournment motion given notice of by 15 members. Therefore members on both sides need not be called upon to speak. The hon. member Sri Siddiah cannot have chance to speak in preference to those who have given notice.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Others can also participate.

Sri D. M. SIDDIAH.—I raise a point of order.

6-30 P.M.

(*Interruptions*)

Sri D. DEVARAJ URS.—I raise a point of order.

Sri D. M. SIDDIAH.—I raise a point of order. I want to know whether the proceedings of this House are conducted by the Chair or by the dictation of the opposition I want a ruling of the Chair.

Sri H. N. NANJE GOWDA.—It is highly objectionable. It must be expunged.

Sri K. H. PATIL.—It is a matter of privilege.

(*Interruptions*)

Sri K. H. PATIL.—The privilege motion must have precedence over others.

Sri G. DUGGAPPA.—The breach of privilege is there and it must be taken up first. The insinuation made by the hon. Member amounts to casting aspersion. He has no business to make such a remark.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎನ್. ವೀರಪ್ಪಗೌಡ (ಶೃಂಗೇರಿ).—ಸ್ವಾಮಿ, ಒಂದನೆಯದು ತಾವು ಒಂದು ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಲ್‌ನಿಂದ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾ ಇದ್ದೀರಾ? ಅದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಟೈಂ ಎಕ್ಸ್‌ಟೆಂಡ್ ಮಾಡಿದ್ದೀರಾ ತೆಗೆದು ನೋಡಿ. ಎರಡನೆ ಯದು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮೊದಲು ಅನೌನ್ಸ್ ಮಾಡಿದಾಗ್ಗ ಯಾರು ಯಾರು ರೆಸಲ್ಯೂಷನ್ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೋ ಅವರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಭಾಷಣ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ರಿಕಾರ್ಡ್ ತೆಗೆದು ನೋಡಿ. ಪ್ರೊಸೀಜರ್ ಪ್ರಕಾರ ಹೀಗೆ ನೀವು ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ರಿಕಾರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಛೇಂಜ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮೊದಲು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಪ್ರಾಮಿಸ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಡಿ. ಎಂ. ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರು ಎದ್ದು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಏನು? ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಟೈಂ ಕಳೆದುಹೋದರೆ ನಾವು ಜವಾಬ್ದಾರರಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ತಾವು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಸಭೆ ಮುಂದುವರಿಸುವುದು, ಬಿಡುವುದು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಈಗ ಪರ್ಯಾಲೋಚನೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ. ಈಗ ಡಿ. ಎಂ. ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರು ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರ್ ರೈಸ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಮಾತನಾಡಲಿ.

† **Sri K. H. PATIL.**—Sir, I raise a privilege issue. I am speaking with full responsibility and also armed with rules. I submit that we must maintain the dignity and decorum of the House, and we should have respect for rules. I wish to bring to your kind notice that the rules are also applicable to the other side, which is the Party in power. Hon. Member Sri D. M. Siddaiah, an elderly Member of this House having vast experience to his credit, stated that the Speaker is dictated by the Opposition. You may be for a moment in the Chair and you may have the kindness to ignore it, and you may have the magnanimity to forget it. But the dignity of the Chair will remain for ever. We must take all these things into consideration. I am not here for penalising any of the hon. Members. Let Sri D. M. Siddaiah, an elderly person, apologise to the House for what he stated and express a word of regret. An individual may belong to any group. But the Chair belongs equally to all. Therefore, I am very much interested to safeguard the interest of the Chair. When the Chair is insulted, the whole House is insulted and the Constitution is insulted. This should not be allowed. If it is by a small person, an ignorant person I can understand. But, it has been done by a responsible person who aspires for a higher post of a Minister. His speaking without responsibility is not tolerable. It is a matter of privilege. A privilege can be raised in two ways, I can give notice of it in the ordinary course of the day, and when it has happened during the course of the proceedings then any Member may raise the privilege motion immediately and it may be placed before the House. It is a privilege issue supported by the records before you. You can peruse the records. If Sri Siddaiah agrees to express regret for what has been done, I have nothing to say. But, if he does not express regret, it has to be referred to the Privileges Committee.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Sri D. M. Siddaiah raised a point of Order and I wanted to give a Ruling. In the meanwhile some members intervened. There is no force in the Point of Order raised by Sri D. M. Siddaiah. As the Speaker has already called upon Sri Siddaiah to speak, he may continue.

Sri K. H. PATIL.—Is it not a privilege issue? Are we to take it that even casting of aspersions on the Chair is no privilege? The Chair cannot protect any person against the rule. It is the duty of the Chair......

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The hon. Member may please resume his seat. * * * * * *

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—Hon. Member Sri K. H. Patil has raised some pertinent points. When a situation arises wherein a privilege question arises, it is open to any member of the House, with your permission, to raise it. It need not be necessarily in writing. It is up to the Chair to take action and if it is a privilege question, you will have to take the sense of the House and refer it to the Privilege Committee. When the question of a privilege is raised, it will have precedence over other matters.

We cannot carry on the business of the House beyond the normal time of 6 O'clock, unless the House extends the time. This House has not extended the time. The Speaker was just seeking the sense of the House in this regard. Before the sense of the House was taken the Speaker left the dais. Since we have not taken any decision, we cannot sit for any length of time. I request you to kindly clarify the points that I have raised now.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—With regard to the extension of time, the Speaker is consulting the leaders. Sri K. H. Patil says it is a Privilege question. There is no question of privilege in it.

Sri R. DAYANANDA SAGAR.—The dignity of the Chair is at peril. It is our duty to protect the Chair if anybody casts aspersions. "The Chair is dictated by the Opposition" is the statement of the hon. Member. How could we tolerate ? * * * * * *

Sri K. H. PATIL.—The hon. Member Sri Siddaiah stated that the Speaker is dictated by the Opposition which is not in keeping with the dignity of the House. Therefore you kindly give a considered decision after satisfying yourself whether there is any *prima facie* case.

Sri K. H. SRINIVASA.—On a point of order. The Chair has already ruled saying that whatever the hon. Member Sri Siddaiah uttered does not amount to a question of privilege and again to debate on that same point, would amount to debating on the rulings of the Chair which is not allowed under the rules of procedure.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The hon. Member Sri K. H. Patil knows the rules very well. He is a senior parliamentarian. He has already stood up so many times and spoken.

Sri K. H. PATIL.—Sir, you are probably referring to the provision under the rules of procedure wherein the speech has to be made only once. I am not at all making a speech. It is my bounden duty to safeguard the interest and dignity of this House and for that I can speak as many times as it necessitates.

Sri R. DAYANANDA SAGAR.—We have great respect to the rulings of the Chair. We are only concerned with the dignity of this House. The hon. Member has cast an aspersion on the Chair. I request you only to safeguard the interests and dignity of this House.

---

* * * Matter not recorded as ordered by the Chair.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The Chair is not dictated by any Member of this House. I am only guided by the rules.

Sri R. DAYANANDA SAGAR.—If the hon. Member were to question the Chair then who is going to control the House ?

7-00 P.M.

Sri B. P. GANGADHAR.—Sir, I have a solution to solve the problem. It is better that the House is adjourned for the day ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ತಾಪತ್ರಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿಲುವಳಿ ಸೂಚನೆಗಳು, ಕ್ರಿಯಾಲೋಪಗಳು, ಬ್ರೀಚ್ ಆಫ್ ಪ್ರಿವಿಲೇಜ್ ವಿಚಾರ ಮುಂತಾದುವು ಒಂದಾದಮೇಲೆ ಒಂದು ಬರುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ನಾಳೆಯ ರಾತ್ರಿಯವರೆಗೆ ಕುಳಿತರೂ ಹೀಗೇ ನಡೆಯುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ದಯೆಯಿಟ್ಟು ಈಗ ಅಡ್ಜರ್ನ್ ಮಾಡಿ, ನಾಳೆ ಮಾತನಾಡೋಣ.

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಬರಲಿ, ಆಮೇಲೆ ನೋಡೋಣ.

* * *

[Mr. SPEAKER in the Chair]

Mr. SPEAKER.—The time was extended by one hour up to 7 P.M. After considering all the pros and cons and after taking into consideration the promises made by the leaders of both the parties it was unanimously agreed that the matter must be finished today. If the House agrees, I will extend the time by two or two and a half hours. I shall give five minutes to each member and half an hour for Government reply and the debate will conclude at 9 P.M.

Sri VEERENDRA PATIL (Chief Minister).—The time may be extended up to 9-30 P.M.

Sri K. H. PATIL.—I oppose it on the ground that the time already extended, *viz.*, 7 P.M. is already over.

Mr. SPEAKER.—I shall put the motion to the House.

The question is :

"That the time for debate of this motion be extended up to 9-30 P.M."

The motion was adopted.

Mr. SPEAKER.—The time is extenned up to 9-30 P.M.

Sri R. DAYANANDA SAGAR.—We do not like this arbitrary attitude. It is as if when Rome was burning Nero was fiddling. People are looking at you. You cannot take a decision like that. You are a responsible person; you are not an individual; you are responsible to the entire State.

ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಹಾಗೆ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸರಕಾರದ ಮಾತು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುಧಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆಯೆ ! ತಾವು ಇಡೀ ಸಭೆಗೆ, ದೇಶಕ್ಕೆ ಸ್ಪೀಕರ್ ಆಗಿದ್ದೀರಿ. ಧರ್ಮವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಿಮ್ಮ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಹೋರಾಟ

**** Matter not recorded as ordered by the Chair.

(SRI R. DAYANANDA SAGAR)

ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ರೊಚ್ಚಿಗೆ ಎದ್ದಿದ್ದಾರೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಾಯ ನಡೆಯು ತ್ತಿದೆ, ಅನಾಹುತ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರು ಜನಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಜನರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಬೇಕು. ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅರ್‌ಬಿಟ್ರರಿಯಾಗಿ ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಓಟಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತೇವೆ, ಚರ್ಚೆಗೆ ಅವಕಾಶಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಹೇಗೆ ? ಇದು ಯಾವ ಧರ್ಮ, ಯಾವ ನ್ಯಾಯ ? ಇದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಸಭೆಯನ್ನು ಅಡ್ಜರ್ನ್ ಮಾಡಿ ನಾಳೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಕೊಡಿ.

Mr. SPEAKER.—The hon. Member is talking of *dharma* and morals. Only two Members have spoken and what about others who want to speak ? Shouting will be of no use.

Sri R. DAYANANDA SAGAR.—I have come here to shout on behalf of my people.

Mr. SPEAKER.—Everybody represents a constituency ; it is not only the hon. Member who represents a constituency. I have placed the facts in all their nakedness before the House. Sriyuths Siddaveerappa, Huchmasthi Gowda, Sivappa and Venkatagiriyappa solemnly promised that this matter would be finished today. There was no difference of opinion on this point. The difference was only in respect of the time to be allotted to the Bills. Having made the promise, they must try to fulfil it. So, let everybody be brief and let everybody have his say ; it is not that I am denying an opportunity to anybody.

Sri R. DAYANANDA SAGAR.—The dicussion on the remarks of Sri Bommai took nearly two hours. Who is responsible for that ? You have to be just and fair.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—You have dragged my name and the name of Sri Sivappa and some other friends, it looks as though hereafter whenever you call, we should not go. But courtesy demands we should respond. If whenever the Speaker wants we go and if at every time, we are called as witnesses and then asked to depose and questioned how on this and how on that, then we will have to think twice before complying with the Speaker's request. It is a fact that we had told you that if time permits, this can be concluded. You seem to feel that somehow just as the Government, in spite of protests from every corner of the State against the delegation to EXPO persisted in sending the team, you, in spite of our request and in spite of our protest, say that the debate shall take place today only. This is certainly not the way that things should be viewed. I am imploring and request you for good and orderly working in this House. Normally these things do not happen. This is an extreme situation calling for extreme patience from you. After all, rules are made for our convenience and for the benefit of the House. We are not slaves to the rules. As members of the Legislature, we should have pragmatic approach to a situation. That is why, my friend Sri Devaraj Urs stated that if you think the adjournment motion cannot be taken up tomorrow, right now put the motion to vote. Let us be clear. I also suggested to you that if it is

commendable to the Leader of the House, this may come up in any shape or form. As Leader of the House, he has unfettered discretion to make a statement any time when an opportunity arises out of another interpellation, etc. We are not prepared to hit and run out; it is not our intention. We all want to hear the other side fully. We as reasonable men, if we consider that the other side is reasonable, we may change our opinion; if they convince us, we may come to a different conclusion. Therefore, I am appealing to you not to stand on izzath. Izzath may be for us and for them. You please see the scales above your head and hold the scales even between all of us. Here is a situation where the whole country is watching: the students are watching and everybody is watching. What happens if you put it to vote? That is a different matter. We will have to think of different strategies. Merely by voting, you cannot run democracy like this. The heavens are not going to fall if you take up this tomorrow. Let the Members on the other side also have their full say. If there are other Members wishing to speak we are interested to hear them also. So I appeal to you once again to reconsider the point. If you still put it to vote, we will think of a different strategy.

Mr. SPEAKER.—If that were so, I would have closed the debate earlier. When I made a reference to Sri Sivappa and others, it was not to offend any one. It was only with a view to see that members respect the words of the leaders and nothing else. If we do not follow parliamentary conventions, how can proceedings go on? I want a parliamentary debate. I promised the hon. members on that side that there should be some reply from the Government.

Sri K. H. PATIL.—There was no motion for extension of time, Sir.

Mr. SPEAKER.—There was. I am sure it is recorded. It is also adopted.

†ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಸ್ವಾಮಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ತಾವು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬಿಸಿನೆಸ್ ಅಡ್ವೈಸರಿ ಕಮಿಟಿ ತೀರ್ಮಾನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಏನೋ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾಗ ಕಮಿಟಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಇಂಪ್ರಾಪರ್ ಅಂತ ಹೇಳಿದಿರಿ. ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯ ಹೇಳುವುದು ಇಂಪ್ರಾಪರು ಅಂತ ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ತಾವು ಅದೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೀರಲ್ಲಾ ಎಂದು ವ್ಯಥೆಯಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ತಾವು ಇಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೀರಿ. ಇರತಕ್ಕ ರೂಲ್ಸ್ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಇವೆ. ರೂಲ್ಸನ್ನು ಬದಿಗೆ ಇಟ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡೋಣ ಅಂತ ಹೇಳಿ ನಾವು ಮಾಡಿದೆವು. ರೂಲ್ಸ್‌ಗಿಂತ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಬಲವತ್ತರವಾದ ಅಡ್ಡಿಅಡಚಣೆಗಳೇನೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮಹೋನ್ನತವಾದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಆಶೆ. ಈ ದಿವಸ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇಷ್ಟು ಬಲವಾಗಿ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ತಾವು ಏನೋ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೀರಿ ಅನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಶಂಕೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು. ನಿನ್ನೆ ನಾವು ಬಿಜಿನೆಸ್ ಅಡ್ವೈಸರಿ ಕಮಿಟಿ ಮೀಟಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ನಾವು ದಿನವೂ ಸಂಜೆ 6 ಗಂಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸರಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ತಾವು ಹೇಳಿ, ಏನೋ ಒಂದು ಅರ್ಧಗಂಟೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾದರೆ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪೂರೈಸೋಣವೆಂದು ತಾವು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಇವತ್ತು ಅರ್ಧ ಗಂಟೆಯಲ್ಲ, ಇನ್ನೂ 2 ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಕೊಟ್ಟರೂ ಇದನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ದಯಮಾಡಿ ನಾಳೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಿ. ಸುಗಮವಾಗಿ ಈ ಸಭೆ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಿ. ಏನು ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಾವು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೀರೋ ಅದನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು ಈ ಸಭೆ ಸುಗಮವಾಗಿ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ತಾವು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—Let us see how it proceeds.

Sri M. NAGAPPA.—I rise to a point of order. ತಾವು ನಮಗೆ ಈ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕೇವಲ 5 ನಿಮಿಷಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆಯಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ, ಆದರೆ ತಾವೇ ಆ ರೀತಿ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

Mr. SPEAKER.—I want the hon. Member to tell me whether discussion on such motions could be adjourned ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ನಾಗಪ್ಪ.—ತಾವು ಪ್ರೊಸೀಡಿಂಗ್ಸ್ ತರಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ತಾವೇ ನಮ್ಮ ಕಾಲವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ನಮಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾಲಾವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲ. ತಾವು ರೂಲ್ಸ್ ಮತ್ತು ಕನ್‌ವೆನ್‌ಷನ್ ಎಂಬುದಾಗಿ ಏನೇನು ಹೇಳಿದ್ದೀರೋ ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾವು ಕೇಳುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ತಾವು ರೂಲ್ 58ನ್ನು ನೋಡಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದರೆ ತಮ್ಮ ರೂಲಿಂಗಿಗೆ ಬೆಲೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ರೂಲ್ 58ರ ಪ್ರಕಾರ ನಮಗೆ 15 ನಿಮಿಷಗಳವರೆಗೆ ಮಾತನಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಇದೆ. 15 ನಿಮಿಷಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆ ಬೇಕು. ಆದರೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕೇವಲ 2 ನಿಮಿಷ ಮಾತನಾಡಿ, 5 ನಿಮಿಷ ಮಾತನಾಡಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ನಾವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಠಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ತಮಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಅಡ್ಜರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಮೋಷನನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಇವತ್ತು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಸುಮಾರು 48 ರಿಂದ 60 ಪುಟಗಳಿರತಕ್ಕ ಒಂದು ವರದಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಇಂತಹ ವರದಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೇವಲ 5 ನಿಮಿಷಗಳು ಮಾತ್ರ ಮಾತನಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ನನಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸದಸ್ಯನಿಗೂ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ 15 ನಿಮಿಷಗಳವರೆಗೆ ಮಾತನಾಡಬಹುದೆಂಬುದಾಗಿ ರೂಲ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿರುವಾಗ ತಾವು ಅದನ್ನು ಕರ್‌ಟೈಲ್ ಮಾಡಿ ಈ ಸಭೆಯನ್ನು ತಾವು ತಮ್ಮ ರೂಲಿಂಗ್ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆಸುತ್ತೇನೆ, ತಾವು ಹೇಳಿದನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ತಾವು ಒಂದು ವೇಳೆ ಕೇವಲ 5 ನಿಮಿಷಗಳೆಂದು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿದರೆ, ನನ್ನಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತ್ರ ನಾನು ಬೇರೆ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ 15 ನಿಮಿಷಗಳ ಹಕ್ಕನ್ನು ತಾವು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಕೂಡದು. 15 ನಿಮಿಷಗಳಿಂತ ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಕಡಿಮೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ತಯಾರಾಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ದಯವಿಟ್ಟು 15 ನಿಮಿಷಗಳವರೆಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ನಮಗೆ ಆ ಹಕ್ಕು ಇದೆ, ನಾವು ಅದನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುತ್ತೇವೆ. 15 ನಿಮಿಷಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾದರೆ, ಆಗ ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೇವೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಹಾಗಾದರೆ, ತಾವು 15 ನಿಮಿಷಗಳವರೆಗೂ ಮಾತನಾಡಿ.

7-30 P.M.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—He is perfectly correct. The rule says :

> "No speech during the debate shall, except with the permission of the Speaker, exceed fifteen minutes in duration."

So in order to speak for more than 15 minutes your permission is needed. Otherwise no permission is necessary. You prescribe five minutes. On such an important issue like this, why are you so particular that it should be finished today alone when the whole sense of the House is against it ?

Mr. SPEAKER.—Shall I take the vote of the House ?

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—There are people ready to vote for anything.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—If it is to be put to vote, we shall have to resort to a different strategy. We shall not disclose now what that strategy is.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—Please do not drive us to resort to a strategy which may not be desirable. Please co-operate with us and do not impose conditions.

* * * * *

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಇನ್ನೂ 50 ಮಂದಿ ಮಾತನಾಡುವವರಿದ್ದಾರೆ. ತಾವು ಏಕೆ ಹೀಗೆ ಆತುರ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ?

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಸ್ವಾಮಿ, ನನ್ನ ಒಂದು ಅರಿಕೆ. ಈಗ ಗಂಟೆ 7-35 ಆಯಿತು. ಇನ್ನು ನಿಲುವಳಿ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕಳಿಸಿದಂತಹ 13 ಜನರು ಒಂದು ಕಡೆ ಮಾತನಾಡುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ 11 ಜನರಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟು 24 ಜನರು ಇನ್ನು ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ನೀವು ಹೇಳಿದಂತಹ ಕನಿಷ್ಠ 15 ನಿಮಿಷ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿದರೂ, ಒಟ್ಟು ಸುಮಾರು 6 ಗಂಟೆ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಮಾತನಾಡಲು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಸರ್ಕಾರದ ಕಡೆಯಿಂದ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಒಂದು-ಒಂದೂವರೆ ಗಂಟೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾದರೆ, ಇದು ಮುಗಿಯುವಾಗ ರಾತ್ರಿ 3 ಗಂಟೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ನಾವು ರಾತ್ರಿ ತನಕ ಕೂತುಕೊಳ್ಳಲು ನೀವೇನು ನಮ್ಮನ್ನು ದನಗಳೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಾ? ನಾವೇನು ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲವೇ? ತಾವು ಸ್ವಲ್ಪ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ. ರಾತ್ರಿ ಕೂತುಕೊಳ್ಳಲು ನಮ್ಮಗೆ ಬೇರೇನೂ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲವೆ!

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್.—ಮಾನ್ಯ ನಾಗರಾಜರವರಿಗೆ ರಾತ್ರಿ ಅರ್ಜೆಂಟ್ ಕೆಲಸವಿರಬೇಕು. ಅವರನ್ನು ಬೇಗ ಕಳಿಸಿಬಿಡಿ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಸ್. ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ.—ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ಒಂದು ವಿಚಾರ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬೆಳಗ್ಗೆ 9 ಗಂಟೆಗೆ ನಾವು ಬಂದವರು; ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ನಮಗೆ ಊಟ ಕೂಡ ಇಲ್ಲ. ಸಾಯಂಕಾಲ ತಿಂಡಿಯೂ ಇಲ್ಲ, ಕಾಫಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ನೀವು ರಾತ್ರಿ ತನಕ ಸಭೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವುದಾದರೆ, ನಮಗೆ ಊಟ ತಿಂಡಿ ತರಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ಸಭೆ ನಡೆಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ನೀವು ಊಟ ಕೊಡಿಸುವುದಾದರೆ, ಒಂಬತ್ತೂವರೆ ಗಂಟೆಯ ಒಳಗೆ ಕೊಡಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಕೊಡಲೋ, ಸರ್ಕಾರದ ಕಡೆಯಿಂದ ಕೊಡಲೋ?

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಹೀಗೆ ಸಭೆ ನಡೆದರೆ ನಮ್ಮ ಗತಿ ಏನು! ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಗತಿ ಏನು!

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ಸರ್ಕಾರ ತಿಂಡಿ ಒದಗಿಸಲು ವಿನಂತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ಒಂದು ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರ್ ಸ್ವಾಮಿ. ಈಗ ಎಕ್ಸ್‌ಪೋ-70ಯ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು 9½ ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ಈ ಸಭೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸಬಹುದೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದ್ದೀರಿ. ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜರವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ 24 ಜನರು ಕೇವಲ 15 ನಿಮಿಷ ಮಾತನಾಡಿದರೂ 6-7 ಗಂಟೆಗಳಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಜನರು ಮಾತನಾಡಬಹುದು. ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಒಂದು 50 ಜನರಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲಾವಧಿಯು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು 2-3 ನಿಮಿಷ ಮಾತನಾಡಬಹುದು, ಕೆಲವರು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಮಾತನಾಡಬಹುದು. ಜೊತೆಗೆ ತಾವು ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪ, ಶಿವಪ್ಪ, ಹುಚ್ಚುಮಾಸ್ತಿಗೌಡ ಮುಂತಾದವರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಮಾನ್ಯ ಶಿವಪ್ಪನವರು ಎಸ್. ವಿ. ಡಿ. ನಾಯಕತ್ವಕ್ಕೆ ರಾಜಿನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದು ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಅದು ನನಗೆ ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಬಂದಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಅದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

---

* * * * Matter expunged as directed by the Chair.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ಅದು ಇಡೀ ಸದನಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ವೆಂಕಟಗಿರಿಯಪ್ಪನವರು ಪ್ರಕಟಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಶಿವಪ್ಪನವರು ಎಸ್. ವಿ. ಡಿ. ನಾಯಕತ್ವಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ, ನೀವು ಅವರ ಹೆಸರನ್ನು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಎಳೆದಿದ್ದೀರಿ. ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಿರುವುದು ನಿಮ್ಮ ಘನತೆಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನಿಮ್ಮ ನಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಪ್ಪನವರ ಬಿಜಿನೆಸ್ ಅಡ್ವೈಸರಿ ಕಮಿಟಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಪ್ಪನವರು ತಮ್ಮ ನಾಯಕತ್ವಕ್ಕೆ ರಾಜಿನಾಮೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಎಸ್.ವಿ.ಡಿ.ಗೆ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆ. ಈಗ ನಮಗೆ ನಾಯಕರು ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ತಾವು ಶ್ರೀ ಮಾನ್ ಶಿವಪ್ಪನವರ ಹೆಸರನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತಂದು ನಿಮ್ಮ ನಾಯಕರು ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಈಗ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಈ ದಿವಸವೇ ಈ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು 9-30 ಗಂಟೆಗೆ ಮುಗಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವುದಾದರೆ ನಾವು ಸಹ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ತಾವು ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಇದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ನಾವೂ ಸಹ ಮುಂದೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರವೇ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ರೂಲ್ಸ್‌ಗಳು ತಮಗೆ ಅನಾನುಕೂಲವಾದಾಗ ತಮ್ಮ ರೂಲ್ಸ್‌ಗಳನ್ನೇ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಾಗಪ್ಪನವರು ಓದಿದರೆ ಅದು ತಮಗೆ ಹಿಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ತಮ್ಮ ರೂಲ್ಸ್‌ಅನ್ನು ತಾವೇ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ತಮ್ಮ ರೂಲ್ಸ್ ಅನ್ನು ಫಾಲೋ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ನಾವುಗಳೆಲ್ಲ ರೂಲ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಓದಿ ತಯಾರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾನು ಎಲ್ಲಾ ನಾಯಕರುಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನೂ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ದಯವಿಟ್ಟು ಈ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಇವೊತ್ತು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸಾಕು ಮಾಡಿ, ಇದರಿಂದ ಯಾವ ಉಪಯೋಗವೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಇವೊತ್ತು 9½, 10 ಗಂಟೆಯವರೆಗೂ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಬೇಡ. ಈ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಬೇಕಾದರೆ ನಾಳೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ನಾನು ಇವೊತ್ತಿನ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ಮಾಡಿ ಸೋನು ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ತಮಗೆ ಸಮಂಜಸ ಕಂಡುಬಂದರೆ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಫಲತಾಂಶವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ನೋಡಿ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನನಗೆ ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕುತ್ತೀರಾ ? ಈ ರೀತಿ ಮಾತನಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಬೆದರಿಕೆಗೆ ನಾನು ಹೆದರುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ.—ನಾವೂ ಹೆದರುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಎ. ಚನ್ನೇಗೌಡ —ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನೊಂದು ಕ್ರಿಯಾಲೋಪವನ್ನು ಎತ್ತುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಕ್ರಿಯಾಲೋಪ ಇಷ್ಟೆ. ಈಗಾಗಲೇ 8 ಗಂಟೆ ಆಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನೂ ಈ ಚರ್ಚೆಯ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುವವರು ಎಷ್ಟು ಜನ ಸದಸ್ಯರು ಇದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಮಾತನಾಡುವವರು 5-6 ಜನ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಇದ್ದರೆ 9-30 ಗಂಟೆಯೊಳಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮುಗಿಯುವುದಾದರೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛೆ ಪಡುವುದಾದರೆ ಅವರ ಹಕ್ಕನ್ನು ಮೊಟಕು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಮೊದಲು ಎಷ್ಟು ಜನ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛೆ ಪಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮೊದಲು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ. ಒಂದು ವೇಳೆ 50 ಜನ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛೆ ಪಡುವುದಾದರೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾದರೆ ರಾತ್ರಿ 3-4 ಗಂಟೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಎಷ್ಟು ಜನ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛೆಪಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದೆ ವೃಥಾ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ, ಇದರಿಂದ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

Mr. SPEAKER.—I called upon Sri D. M. Siddaiah to speak at about 5 O'Clock.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಹಾಡಿದ್ದೇ ಹಾಡೋ ಕಿಸುಬಾಯಿದಾಸ ಎಂದು ತಾವು ಹೇಳಿದ್ದೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ಸ್ವಾಮಿ, ತಾವು ಮೊದಲು ಈ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವಾಗ ಹೇಳಿದಿರಿ, ಇದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ನಾಯಕರ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ ಅವರು ಈ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಇವೊತ್ತೇ ಮುಗಿಸೋಣ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು. ಆದರೆ ತಾವು ರೂಲ್ ಸಸ್ಪೆಂಡ್ ಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಟೈಮ್ ಫಿಕ್ಸ್ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಮೊದಲೇ ರೂಲ್ ಸಸ್ಪೆಂಡ್ ಮಾಡಿ ಇಷ್ಟು ಗಂಟೆ

(ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್)

ಯೊಳಗೆ ಎಂದರೆ 6-8 ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳೋಣ ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ಮುಗಿಸೋಣ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಏನು ಕಾರಣವೋ ಏನೋ ತಾವು ತಮ್ಮ ರೂಲಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಟೈಮ್ ಫಿಕ್ಸ್ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ತಾವು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ 9½ ಗಂಟೆಯವರೆಗೂ ಈ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿ ಇವೊತ್ತೇ ಮುಗಿಸೋಣ ಎಂದು. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನೇಗೌಡರು ಒಂದು ಸಲಹೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಮೊದಲು ಎಷ್ಟು ಜನ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛೆಪಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ, ಮಾತನಾಡುವವರು ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದರೆ ಇವೊತ್ತೇ ಮುಗಿಸೋಣ ಎಂದು. ಅದ್ದರಿಂದ ಈಗ ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಏನೆಂದರೆ ಈಗ ಮೊದಲು ಎಷ್ಟು ಜನ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛೆಪಡುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ. ಒಂದು ವೇಳೆ 10 ಜನ ಮಾತನಾಡುವುದಾದರೆ ಬೇಗನೇ ಮುಗಿದು ಹೋಗಲಿ, ಅಥವಾ 25 ಜನ ಮಾತನಾಡುವವರು ಇದ್ದರೆ ಅದೂ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿ ರಾತ್ರಿ, 2—3 ಗಂಟೆಯೂ ಅಗುತ್ತದೆ, ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಮಾತನಾಡಿದಮೇಲೆ ಇವೊತ್ತೇ ಮುಗಿಸೋಣ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನೇಗೌಡರು ಮಾಡಿದಂತಹ ಸಲಹೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಎಷ್ಟು ಜನ ಮಾತನಾಡುವವರಿದ್ದಾರೆಂಬ ಪಟ್ಟಿ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಇದೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಒಟ್ಟು ಎಷ್ಟು ಸಮಯ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿ ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ.—ನಮಗೆ ಲೆಕ್ಕಹಾಕಿ ತಿಳಿಸುವವರೆಗೆ ಬೇರೆಯವರು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕುವವರೆಗೆ ಶ್ರೀ ಡಿ. ಎಂ. ಸಿದ್ಧಯ್ಯನವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರಲಿ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್.—ಶ್ರೀ ಡಿ. ಎಂ. ಸಿದ್ಧಯ್ಯನವರ ಹೆಸರು ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಏತಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುತ್ತೀರಿ ?

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಗಂಗಣ್ಣ.—ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರ್ ಸರ್. ಈಗ ಎಸ್. ವಿ. ಡಿ. ನಾಯಕರು ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ನಮಗೆ ಒಂದು ಸಂಶಯ ಬಂದಿದೆ. ಅವರು ಬೇರೆ ನಾಯಕರನ್ನು ಚುನಾಯಿಸಿದ್ದಾರೆಯೋ ಅಥವಾ ವೈಯುಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೋ ಎಂಬ ಅಂಶದ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಸಂಶಯ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಡಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಈಗ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ಲಿಸ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ 29 ಜನ ಸದಸ್ಯರು ಇನ್ನೂ ಮಾತನಾಡುವವರಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್.—ಅಷ್ಟು ಜನರು ಮಾತನಾಡಲು ಎಷ್ಟು ಸಮಯ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಗುಣಾಕಾರ ಹಾಕಿ ನೋಡಿ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಗುಣಾಕಾರ ಹಾಕಲು ನನಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ತಾವು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಗಂಗಣ್ಣ.—ನನ್ನ ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರ್ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

8-00 P.M.

ಶ್ರೀ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ತಮ್ಮ ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರ್ ಏನು ಎಂಬುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪ್ರಭಾಕರ್.—ಈಗ ಈ ಮನೆ ಆರ್ಡರ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಆ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಡಬೇಕು.

Mr. SPEAKER.—There are a number of point of orders. I am thoroughly exhausted. But anyway the discussion on this motion must end to-day.

Sri D. DEVARAJ URS.—That is why Sri Channe Gowda suggested to fix up time taking into consideration the number of speakers.

Mr. SPEAKER.—I am very much exhausted. Now, I shall put the motion as talked-over to the House.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—Sir, the right of the Members to speak has to be conceded.

Mr. SPEAKER.—I am only acting according to the rules. The rules clearly say that if the time of the discussion exceeds, it has to be put before the House, as talked-over. Now, I would like to know the opinion of the Treasury Benches.

Sri B. RACHAIAH.—Sir, since the House has extended the time of discussion up to 9-30 P.M., let the discussion continue till that time and thereafter the motion be put to the House.

* * * * * * * *

Sri M. N. RAMANNA.—On a point of order. The Hon. Speaker asked the opinion of the Government and the Minister Sri B. Rachaiah expressed his opinion. Has the hon. Member Sri R. Dayananda Sagar any right to abuse the hon. Minister ?

Mr. SPEAKER.—I have already ordered the expunction of the observations.

Sri B. RACHAIAH.—That is not sufficient. The hon. Member must express regret. He cannot abuse like this.

(*Several Members rose from their seats*)

Mr. SPEAKER.—Order, Order. I direct all the hon. Members to resume their seats. In view of the fact that the time has been extended up to 9-30 P.M., if the hon. Members want to continue the discussion they may do so. I would like to know the sense of the House whether any hon. Member is inclined to utilise the extended time up to 9-30 P.M. ?

(*No hon. Member stood up to speak*)

Mr. SPEAKER.—As no hon. Member wishes to utilise the extended time, I declare that the motion is talked over and the discussion on the matter therefore ends. Now, since there is no other business before the House, I declare that the House stands adjourned to meet tomorrow at One of the Clock.

The House adjourned at Fifteen Minutes past Eight of the Clock to meet again at One of the Clock on Tuesday, the 22nd September 1970.

*** Matter expunged as ordered by the Chair.

WD 15409 - GPB - 55 18 11 7